

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ «ГРАНІ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Звіт
за підсумками соціологічного дослідження
серед педагогів, вихованців та батьків
комунального закладу «Запорізький обласний
центр науково-технічної творчості
учнівської молоді «Грані» Запорізької
обласної ради Запорізької області щодо
питання вивчення
рівня якості освітнього процесу в закладі
(2021 рік)

Автор:

Комиса Ірина Вікторівна,

Методист, «спеціаліст вищої категорії»

Науковий керівник:

Богданов Сергій Миколайович,

Директор КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту організації та логістики Запорізького національного університету

Запоріжжя, 2021

ВСТУП

Мета дослідження:

1. Дослідити думку учасників освітнього процесу комунального закладу «Запорізький обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді «Грані» Запорізької обласної ради (Далі – КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР) щодо реального рівня якості позашкільної освіти, яку пропонує і надає заклад.
2. З'ясувати пропозиції учасників опитування з приводу можливих напрямів удосконалення якості освіти в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР.

Завдання дослідження:

1. Розробка критеріїв якості позашкільної освіти.\
2. Дослідження та порівняльний аналіз думки педагогів, батьків та вихованців щодо рівня якості освіти, яка надається КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР.
3. Порівняльний аналіз результатів даного дослідження з підсумками аналогічного дослідження, проведеного у 2016 році, з метою виявлення динаміки змін у напрямку оптимізації змісту освітнього процесу за останні п'ять років, визначення тих проблем, що вимагають сьогодні певного управлінського втручання щодо їх вирішення.
4. Розробка програми заходів щодо удосконалення якості освіти за тими параметрами, що продемонстрували за підсумками дослідження найнижчі показники та Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР.

Об'єкт дослідження:

Якість позашкільної освіти як інтегральна характеристика освітнього процесу закладу позашкільної освіти.

Предмет дослідження:

Якісні характеристики освітнього процесу в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР за виробленими критеріями як відповідні вимогам державного стандарту позашкільної освіти взагалі та вимогам замовника закладу зокрема.

Гіпотеза:

1. Кількісний показник загального рівня якості освіти КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР має рівень вище середнього.
2. За період 2016-2021 рр. спостерігалася позитивна динаміка зрушень у напрямку оптимізації освітнього процесу КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР.

Методи отримання інформації:

Анонімне анкетування педагогів, вихованців (старшого віку) і батьків закладу.

Вибірка:

У дослідженні брали участь 46 педагогів закладу, 206 вихованців старшого шкільного віку, 145 батьків.

Термін проведення: березень – травень 2021 року.

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

У будь-якій сфері фахівці прагнуть досягти максимально можливої якості своєї діяльності. Природно, що це спостерігається і в сфері позашкільної освіти. Поняття «якість позашкільної освіти» включає в себе два більш широкі поняття: якість навчання і якість освіти. Якість освіти – масштабне і багатогранне поняття, якому надається особливе значення в сучасних умовах реформування освіти. Оцінка якості освіти – одна з найскладніших проблем сучасності. Традиційна і офіційна система оцінки якості освіти не спирається на об'єктивні методи педагогічних вимірювань, тому «якість» трактується сьогодні досить довільно. Більш того, домогтися реально «високої якості» в її абсолютному значенні у сфері позашкільної освіти представляється досить складним завданням в силу об'єктивних і суб'єктивних причин. У зв'язку з цим розрізняють абсолютне і відносне поняття високої якості. Якість освіти безпосередньо пов'язана з її змістом, але має більш широке трактування. Зміст освіти є позначенням меж освітнього простору, а те, як цей зміст стає надбанням всіх учасників освітнього процесу, залежить від додаткових факторів. Ці фактори відносяться, перш за все, до якісних характеристик освіти.

Якість не є кінцевим результатом, вона лише засіб, який дозволяє виявити відповідність даного результату стандарту. При цьому важливо відзначити, що якісна освітня послуга не обов'язково характеризується «дорожнечою і певним матеріальним навантаженням», але обов'язково – відповідністю призначеним цілям. Звідси якість як поняття відносно має два аспекти:

- відповідність стандартам або специфікації;
- відповідність запитам споживача.

Перший аспект передбачає відповідність меті, це своєрідна «якість» з точки зору виробника – суб'єкту надання освітніх послуг. Якість демонструється ним у вигляді системи, відомої як система гарантій якості, яка надає можливість виробляти послуги, що відповідають певному стандарту або специфікації. Однак таке виробництво освітніх послуг відповідно до стандартів ще не гарантує їх успішне надання. Тому виникає необхідність розгляду якості з точки зору відповідності цих послуг запитам споживача. Саме ці два аспекти і необхідно, на наш погляд, мати на увазі при аналізі поняття «якість освіти».

Дослідник-педагог В.І. Андрєєв пропонує таке визначення поняття «якість освіти», беручи до уваги всі важливі складові процесу освіти: «Якість освіти – це інтегральна характеристика показників і ознак, що відображають високий рівень процесу і результатів освіти, які відповідають вимогам освітніх стандартів або перевершують їх». Більш вузький і конкретний характер має визначення, яке надає доктор педагогічних наук Д.Ш. Матрос: «Під якістю освіти ми будемо розуміти співвідношення мети та результату, міру досягнення мети». Виходячи з цього трактування необхідно вимірювати в однакових одиницях: 1) мету, поставлену перед навчальним закладом; 2) результат,

досягнутий цим навчальним закладом. Однак слід відзначити, що ні в першому, ні в другому визначенні не відбивається вищезазначена двухаспектність якості освіти, тим більше стосовно її позашкільного аспекту: відповідність освітнім стандартам, з одного боку, і відповідність ринковим потребам і запитам учасників освітнього процесу, з іншого.

Найбільш влучним для характеристики якості позашкільної освіти дітей є визначення С.Є. Шишова та В.А. Кальней: «Якість освіти – соціальна категорія, яка визначає стан і результативність процесу освіти у суспільстві, його відповідність потребам та очікуванням суспільства (різних соціальних груп) у розвитку і формуванні цивільних, побутових і професійних компетенцій особистості. Якість освіти визначається сукупністю показників, що характеризують різні аспекти навчальної діяльності освітнього закладу: зміст освіти, форми і методи навчання, матеріально-технічну базу, кадровий склад і т.п., які забезпечують розвиток компетенцій учнів». У даному визначенні знайшли відображення обидві характеристики поняття «якість». Саме це визначення і є базовим для нас при визначенні вихідного поняття «якість позашкільної освіти».

Отже, якість позашкільної освіти ми розглядаємо як інтегральну характеристику показників, що відображають стан і результативність процесу позашкільної освіти в суспільстві, його відповідність потребам та очікуванням вихованців та їх батьків у створенні умов для саморозвитку особистості. Це визначення дозволяє дійти до обґрунтування наступних критеріїв якості позашкільної освіти дітей:

- рівень диверсифікації позашкільної освіти (змісту, форм і методів тощо), що може сприяти створенню сприятливих умов для задоволення потреб кожної конкретної дитини, для її самореалізації;
- рівень запиту позашкільної освіти дітей (охоплення учнів);
- рівень задоволеності позашкільною освітою (учнів, їх батьків);
- ступінь прояву маркетингової орієнтації управління в закладі позашкільної освіти (орієнтація на попит).

Природно, що якість не проявляється раптово, її необхідно готувати, планувати, цим процесом треба керувати. При визначенні поняття «управління якістю позашкільної освіти дітей» необхідно виходити з аналізу сучасного стану теорії та практики управління соціальними системами і, зокрема, управління освітніми системами. Сьогодні управлінська діяльність включає в себе безліч аспектів: економічний, технічний, ресурсний, інтелектуальний, комунікативний та інші. У зв'язку з перевагою того чи іншого аспекту у дослідженнях виділяються різні типи процесу управління (або – різні підходи до керування): цільове, програмне і ситуаційне управління. Виділяється також програмно-цільове управління, яке в останні роки отримало найбільш широке застосування в освітній сфері, оскільки вдало поєднує переваги усіх трьох типів.

У рамках програмно-цільового управління розрізняють пізнавально-інформаційну (предцільову), цільову, стратегічну, організаційну та реалізаційно-практичну (результуючу) стадії. На першій стадії передбачається збір інформації, а остання стадія містить у собі зворотні зв'язки керованої і керуючої підсистем. У програмно-цільовому управлінні головна увага приділяється цілям, об'єднаним у структуру (цільове управління), ретельно розробляються конкретні завдання, послідовність дій, визначаються зв'язки (програмне управління).

Наявність інформації і встановлення необхідних для її передачі зв'язків в першу чергу забезпечують ефективність управління. На думку багатьох дослідників, поширення інформації у будь-якій системі (у соціальній особливо) – головне завдання, виконання якого дуже важливо для ефективної діяльності і управління нею, оскільки неефективно побудований інформаційний обмін між суб'єктами управління призводить до неузгодженості цілей системи, створюючи загрозу її існуванню. При аналізі системи позашкільної освіти дітей візьмемо за основу визначення освітньої системи як соціально обумовленої цілісності взаємодіючих між собою і навколишнім середовищем учасників освітнього процесу, спрямованого на формування і розвиток особистості. На наш погляд, у цьому визначенні підкреслюється інформаційний характер взаємодії учасників – дуже важливий елемент формування змісту позашкільної освіти дітей.

Необхідно відзначити, що ця взаємодія має також характер зворотних зв'язків, які розглядаються як складові інформаційної взаємодії суб'єктів управління, входять в процес прийняття управлінського рішення і починаються після того, як рішення почало діяти. Ефективність реалізації механізму зворотних зв'язків в умовах позашкільного закладу є одним з пріоритетних факторів, що впливають на загальний рівень якості освітнього процесу, і є одним з показників досконалості управління, який визначається за допомогою зіставлення результатів управління і ресурсів, витрачених на його досягнення. Дія механізму зворотних зв'язків в межах позашкільної комунікації набуває вагомості та продуктивності через застосовування в управлінській практиці різноманітних маркетингових досліджень на предмет вивчення думки усіх учасників освітнього процесу стосовно певних аспектів функціонування навчально-виховної системи закладу. А вивчення рівня якості освіти в цьому контексті є завжди актуальним завданням як передумова відпрацювання управлінської стратегії розвитку закладу.

Процес управління якістю освіти можна в схематичному вигляді представити наступним чином:

- визначення головної мети, завдань, цінностей і призначення освітнього закладу;
- вивчення ринку, очікувань споживачів, визначення сильних і слабких сторін освітнього закладу для відповідності цим очікуванням;

- визначення шляхів досягнення мети, виявлення критичних чинників успіху;
- реалізація якості: визначення критеріїв оцінки якості; вирішення економічних і фінансових проблем забезпечення якості;
- вирішення питання кадрового забезпечення, готового вирішувати поставлені цілі освітньої установи.

Таким чином, якість позашкільної освіти можна розглядати з точки зору 1) ефективності управління освітньою системою як досягнення мети оптимальними способами, 2) забезпечення систематичного зворотного зв'язку між учасниками навчально-виховного процесу, 3) регулювання (коригування) процесу навчання, яке здійснюється трьома шляхами: реагування на очікувані зміни ситуації; реагування на реальні зміни ситуації; реагування на помилки. Вивчення рівня якості освіти в позашкільному закладі є необхідним етапом стратегічного планування його розвитку, є найважливішим компонентом загального управління якістю освіти, оскільки пов'язане з розробкою перспективних напрямків діяльності позашкільної освітньої установи, дає можливість сформулювати довгострокові пріоритети і сприяє раціональним змінам.

У підсумку ретельного опрацювання певного обсягу наукового доробку вітчизняних і зарубіжних авторів з проблем якості освіти, нами були розроблені ті критерії (див. зміст анкет), які, на нашу думку, найбільш адекватно відтворюють цілісну систему показників якості освіти, яку набувають вихованці в КЗ «ЗОЦНТТУМ «ГРАНІ» ЗОР. Саме ці параметри і були закладені в основу нашого дослідження. Крім того, вивчення нами саме якості освіти пояснюється й такими обставинами. По-перше, проведене у 2016 році дослідження рівня організації освітнього процесу та іміджу закладу стало підґрунтям комплексної програми заходів на наступні п'ять років (тобто, на період до 2021 року) щодо оптимізації діяльності закладу, тому об'єктивно виникла необхідність підведення певних підсумків. По-друге, паралельно нами проводилося також і дослідження іміджу закладу, яке виявило, що саме «якість освіти» на сьогодні є одним з ключових критеріїв загального іміджу ЦДЮТ. Так, домінування цього параметру підтверджується його кількісним показником, найвищим серед інших критеріїв рейтингу іміджевих характеристик КЗ «ЗОЦНТТУМ «ГРАНІ» ЗОР, – 74,68% виборів, а порівняно з попереднім дослідженням цей показник зріс на 5,88 % (з 68,8%). Отже, вивчення динаміки змін, осмислення наших реальних і перспективних можливостей, з'ясування потенціалу нашого поступу у майбутнє стали поштовхом для проведення даного дослідження.

Опис анкети для педагогів

Шановні колеги!

З метою дослідження якості освіти, яку надає Центр «ГРАНІ», просимо Вас оцінити за 5-тибальною шкалою наступні критерії, де «5» відповідає значення «дуже гарний, високий», «4» – гарний, високий, «3» – середній, «2» – поганий, низький, «1» – дуже поганий, низький (позначте «+» потрібну колонку)

№	Критерій	5	4	3	2	1
1	Рівень теоретичної підготовки вихованців за напрямом творчої діяльності					
2	Рівень практичних навичок і умінь вихованців					
3	Рівень творчих досягнень дет. колективу за підсумками участі у фестивалях, конкурсах, виставках, змаганнях					
4	Динаміка творчих здобутків вихованців					
5	Якість управління освітнім процесом у закладі					
6	Створення умов для підвищення рівня професійної майстерності педагога (педради, ШПМ, семінари, майстер-класи, вебінари, курси підвищення кваліфікації тощо)					
7	Рівень проведення організаційно-масових заходів					
8	Рівень організації і проведення занять в дитячому колективі					
9	Рівень Вашої професійної компетентності					
10	Рівень допрофесійної підготовки вихованців					
11	Використання інноваційних технологій					
12	Рівень організації виховної роботи в дитячому колективі					
13	Створення комфортної атмосфери в дитячому творчому колективі					
14	Здатність до створення ситуації успіху для вихованців					
15	Рівень культури поведінки і спілкування учасників освітнього процесу:					
	• вихованців Центру «ГРАНІ»					
	• дітей и педагогів					
	• педагогів і батьків					

Ваші пропозиції щодо оптимізації якості освіти в Центрі «ГРАНІ»:

Опис анкети для батьків

Шановні батьки!

З метою дослідження якості освіти, яка надає Центр «ГРАНІ», просимо Вас оцінити за 5-тибальною шкалою наступні критерії, де «5» відповідає значення «дуже гарний, високий», «4» – гарний, високий, «3» – середній, «2» – поганий, низький, «1» – дуже поганий, низький (позначте «+» потрібну колонку)

№	Критерій	5	4	3	2	1
1	Рівень теоретичних знань дитини за напрямом творчої діяльності					
2	Рівень практичних навичок і умінь дітей					
3	Рівень творчих досягнень дитячого колективу за підсумками участі у фестивалях, конкурсах, виставках, змаганнях...					
4	Динаміка творчих досягнень дитини					
5	Якість управління освітнім процесом у Центрі «ГРАНІ»					
6	Рівень професійної майстерності педагога					
7	Рівень проведення організаційно-масових заходів					
8	Рівень організації і проведення занять в дитячому колективі					
9	Рівень допрофесійної підготовки в колективі					
10	Рівень організації виховної роботи в дитячому колективі					
11	Створення комфортної атмосфери в дитячому творчому колективі					
12	Здатність до створення ситуації успіху для вихованців					
13	Рівень культури поведінки і спілкування учасників освітнього процесу:					
	• вихованців Центру «ГРАНІ»					
	• дітей і педагогів					
	• педагогів і батьків					

Ваші пропозиції щодо підвищення якості освіти в Центрі «ГРАНІ»:

Опис анкети для вихованців

Дорогий друже!

Для вивчення якості освіти нашого Центру «ГРАНІ» просимо тебе оцінити за 5-тибальною шкалою наступні критерії, де «5» відповідає значення «дуже гарний, високий», «4» – гарний, високий, «3» – середній, «2» – поганий, низький, «1» – дуже поганий, низький (відзнач «+» потрібну колонку).

№	Критерій	5	4	3	2	1
1	Рівень твоєї теоретичної підготовки за напрямом творчої діяльності					
2	Рівень твоїх практичних навичок і умінь					
3	Рівень творчих досягнень колективу в якому ти займаєшся					
4	Рівень твоїх творчих досягнень					
5	Успішність творчого колективу, в якому ти займаєшся					
6	Рівень організації і проведення занять у колективі					
7	Рівень проведення організаційно-масових заходів					
8	Допомога педагога у професійному самовизначенні вихованців					
10	Створення комфортної атмосфери в дитячому творчому колективі					
11	На скільки тобі подобається займатися у Центрі «ГРАНІ»?					
12	Ступінь впливу навчання в Центрі «ГРАНІ» на рівень твоєї вихованості					
13	Рівень культури поведінки і спілкування: • вихованців Центру «ГРАНІ»					
	• дітей і педагогів					

Для чого ти займаєшся в Центрі «ГРАНІ»? (відмітьте не більше 3-х варіантів відповідей):

- для розвитку своїх творчих здібностей;
- для підвищення самооцінки;
- щоб цікаво провести час;
- щоб бути успішним;
- щоб брати участь у змаганнях, виставках, фестивалях, конкурсах;
- щоб більше спілкуватися з однолітками;
- для отримання додаткових знань, які допоможуть влаштуватися в житті;
- щоб обрати свою майбутню професію;
- для того щоб радувати батьків своїми успіхами;

що ще напишіть _____

ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Якість освіти, яку надає КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР, за результатами дослідження серед педагогів (Діаграма 1)

Серед 17 параметрів, закладених нами в основу системи якості освіти в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР, в межах між 4 та 5 балами за 5-тибальною системою розташовуються 12 з них (тобто, 70%). Безперечними лідерами рейтингу за відповідями педагогів виявилися показники: «рівень практичних навичок та вмінь вихованців», «якість управління освітнім процесом» (4,6 балів). Далі рейтинг продовжують:

- «рівень проведення організаційно-масових заходів» (4,5 балів);
- «рівень творчих досягнень дитячого колективу за підсумками участі у фестивалях, конкурсах, виставках, змаганнях», «створення умов для підвищення рівня професійної майстерності педагога (педради, ШПМ, семінари, майстер-класи, курси підвищення кваліфікації)», «створення комфортної атмосфери в дитячому творчому колективі» (4,4 бали);
- «динаміка творчих досягнень вихованців», «рівень Вашої професійної компетентності», «здатність до створення ситуації успіху для вихованців» (4,3 бали);
- «рівень культури поведінки і спілкування дітей та педагогів» (4,2 бали);
- «рівень організації виховної роботи в дитячому колективі» (4,1 бали);
- «рівень організації і проведення занять в дитячому колективі» (4 бали).

Нижче 4-бальної сходинки розміщені показники:

- «рівень культури поведінки і спілкування педагогів та батьків» (3,9 бали);
- «рівень теоретичної підготовки вихованців за напрямком творчої діяльності» (3,8 бали);
- «рівень допрофесійної підготовки вихованців» (3,7 бали);
- «рівень культури поведінки і спілкування вихованців» (3,3 бали).

Найнижчим виявився показник «використання інноваційних технологій» – 3 бали.

Середня оцінка рівня якості освіти оцінюється педагогами закладу на 4 бали.

Таким чином, педагоги жоден з параметрів загального рівня якості позашкільної освіти, яку надає КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР своїм вихованцям, не оцінили на 5 балів. Більш наближеними до максимальної оцінки виявилися критерії, що демонструють рівень управління освітнім процесом закладу та формування практичного досвіду навчання вихованців за профілем їх творчої діяльності. Високий кількісний показник отримали параметри, що характеризують творчу складову освітнього процесу. Ця ситуація цілком доводить пріоритетні орієнтації в освітньому процесі нашого закладу, а саме –

творчий розвиток особистості дитини, створення у закладі однакових стартових умов для розкриття, актуалізації, підтримки і реалізації неповторного потенціалу кожного вихованця, надання можливостей всім учасникам дитячих колективів якомога виразніше засвідчити власні здібності, зарекомендувати себе як дійсно спроможними у досягненні власної перемоги на шляху творчого зростання.

Певну насторогу спричиняють показники рівня культури поведінки і спілкування учасників освітнього процесу та рівня виховної роботи у колективі, тобто виховний аспект роботи КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР. З одного боку, така ситуація може пояснюватися тим, що дитячі колективи є різновіковими за своїм складом, діти часто є учнями різних шкіл, відвідування занять в закладі є добровільним відповідно потреб і інтересів дитини, що загалом ускладнює педагогам організацію сталого виховного процесу. Однак, з іншого боку, така ситуація свідчить і про недостатню увагу керівників дитячих колективів до виховного моменту освітнього процесу, про певні прогалини їх педагогічної компетентності (хоча рівень своєї професійної компетентності педагоги оцінили доволі високо!). Занепокоєння викликають і показники допрофесійної і теоретичної підготовки вихованців. Дійсно, в умовах позашкільного закладу забезпечити високий рівень теоретичного засвоєння знань досить складно, оскільки часто це вимагає від дитини суттєвих емоційно-вольових зусиль; багато з вихованців, щоб запобігти подоланню таких труднощів, пропускають заняття. Тому педагоги, щоб попередити для себе створення такої ситуації, не завжди приділяють достатньо часу теоретичному засвоєнню матеріалу, а це відбивається на загальній результативності творчого просування дитячого колективу та окремих його вихованців.

2. Якість освіти, яку надає КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР, за результатами дослідження серед представників батьківської громадськості (Діаграма 2)

Батькам вихованців закладу були запропоновані майже такі ж запитання, як і педагогам. Приємно відзначити, що всі параметри якості освіти представники батьківської громадськості оцінили вище 4 балів, що свідчить про високу репутацію, яку КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР здобув серед батьків своїх вихованців. Це для нас один з найважливіших результатів діяльності нашого закладу, оскільки практично завжди батьки вирішальним чином впливають на вибір своїх дітей з приводу здобуття ними додаткової освіти.

Загальна оцінка батьків – респондентів анкетування – становить 4,5 бали. Найвищий показник отримав критерій «рівень професійної майстерності педагога» – 4,8 бали. Це цілковита демонстрація довіри батьків педагогам своїх дітей і впевненість в їх професійному статусі. Про це свідчить також і показник «якості управління освітнім процесом у КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР» – 4,7 бали. На 4,6 бали батьки оцінили «рівень організації і проведення занять у дитячому колективі», «рівень організації і проведення виховної роботи»,

«рівень культури поведінки і спілкування педагогів і батьків», «рівень культури поведінки і спілкування педагогів в дітей». Майже половину із запропонованих параметрів представники батьківської громадськості оцінили в 4,5 бали: «рівень практичних навичок та вмінь вихованців», «рівень творчих досягнень дитячого колективу», «динаміка творчих досягнень дитини», «рівень проведення організаційно-масових заходів», «рівень допрофесійної підготовки в колективі», «створення комфортної атмосфери у дитячому творчому колективі», «здатність до створення ситуації успіху для вихованців». Дещо нижчий показник – 4,4 бали – має параметр рівня теоретичних знань дитини за напрямком творчої діяльності: хоча порівняно з педагогами батьки і визначили його вище, однак у їхньому рейтингу він займає передостанню позицію, що є симптоматичним. Останню сходинку посідає «рівень культури поведінки і спілкування вихованців КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР» (4,2 бали), на удосконалення якого, на думку батьків, необхідно спрямувати більше за інші моменти прискіпливої уваги і копіткої педагогічної діяльності.

Таким чином, батьки виявилися менш критичними до визначення рівня якості освіти КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР, аніж педагоги. Надає нам підстави сприймати таку оцінку як об'єктивну така аргументація. По-перше, анонімність проведення анкетування. По-друге, відсутність безпосередньої зацікавленості з боку батьків в певному «прикрашенні», свідомому підвищенні ними результатів оцінювання, оскільки, насамперед вони зі своїми дітьми є прямими замовниками освітніх послуг нашого закладу, саме вони можуть більш реалістично оцінити наші конкурентні переваги і завдати планку якості освіти КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР (бо ж, за умов незадоволення певними аспектами нашої діяльності, батьки просто - на просто не приведуть до закладу своїх дітей!).

3. Якість освіти, яку надає КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР, за результатами дослідження серед вихованців закладу.

Питання анкети для вихованців КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР були адаптовані відповідно до їх вікових особливостей. Наші вихованці, як і їх батьки, теж засвідчили дуже високу оцінку якості освіти, яку вони набувають у нашому закладі, – усі 13 параметрів вони оцінили вище 4 балів.

Найбільш високу оцінку отримав критерій «задоволення від занять в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР» – 4,9 бали. Діти відзначили також і фасилитаційні здібності своїх педагогів, адже оцінили критерій «допомога у професійному самовизначенні вихованців» у 4,7 бали. Критерії «рівень творчих досягнень колективу, в якому ти займаєшся», «створення комфортної атмосфери у дитячому творчому колективі», «рівень культури поведінки і спілкування дітей і педагогів» вихованці оцінили у 4,6 бали. Такі показники демонструють дійсно сприятливий психологічний клімат у дитячих колективах, налагоджені партнерські стосунки дітей та педагогів, наявність між ними рівноправного творчого діалогу та постійного духовного взаємозбагачення і взаємовпливу. Це

підтверджують і кількісні показники таких складових якості освіти, як «успішність творчого колективу, в якому ти займаєшся» та «рівень організації та проведення занять у дитячому колективі» – 4,5 бали.

Дещо нижчими виявилися показники «рівня практичних вмінь та навичок» та «рівня теоретичної підготовки за напрямком творчої діяльності» – 4,4 бали. Хоча ці цифри не є критичними, однак порівняно з іншими вони розташовані на нижчих позиціях рейтингу. Можна пояснити цю ситуацію тим, що діти відзначають таким чином певну занепокоєність і актуальність для них проблеми свого подальшого розвитку на шляху творчого зростання, констатують наявність у них ще невикористаних потенційних можливостей в цьому аспекті. Для педагогів це певний сигнал для корекції своїх навчальних програм і приділення більше уваги на заняттях саме розвитку інформаційно-пізнавальних і творчих компетенцій вихованців. До речі, як наслідок цієї обставини, кількісний показник наступного критерію – «рівня власних творчих досягнень», – який діти оцінили у 4,3 бали.

За підсумками анкетування вихованців також виявилось, що діти визначили недостатність зусиль педагогічного колективу щодо реалізації виховного аспекту освітнього процесу у закладі. Це демонструють такі показники, як «рівень проведення організаційно-масових заходів» (4,4 бали), «ступінь впливу навчання у КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР на рівень вихованості» (4,3 бали) та «рівень культури поведінки і спілкування вихованців КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР» (4,2 бали).

Таким чином, підсумовуючи відповіді вихованців, зазначимо, що діти досить високо оцінили рівень якості освіти в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР і середній показник становить 4,5 бали.

Пропозиції педагогів щодо підвищення якості освіти в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР (Діаграма 3)

Пропозиції щодо підвищення якості освіти у закладі, надані педагогами, можна розподілити за такими узагальненими групами:

- *матеріально-технічне і фінансове забезпечення*: придбання комп'ютерів і телевізорів у кожную навчальну кімнату – 17%, устаткування кабінету психолога – 14%, зміцнення матеріально-технічної бази дитячих колективів – 11%, збільшення зарплати педагогів, преміювання керівників дитячих колективів за результатами роботи – 4%, придбання мікроавтобусу – 4%, придбання нових навчальних посібників – 4%;
- *організаційне забезпечення освітнього процесу*: зменшення кількості дітей у групах гуртків відділу STEM-освіти – 11%, зменшення кількості педрад – 11%, участь у курсах підвищення кваліфікації в інших містах – 8%, покращення умов роботи – 8%, збільшення кількості індивідуальних занять – 4%;

- *робота з вихованцями*: знаходження можливостей для заохочення дітей – 7%, проведення творчої асамблеї для старшокласників – 4%, проведення творчих зустрічей в дитячих колективах – 4%, проведення творчих конкурсів на базі КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР – 4%, проведення тренінгів для вихованців – 4%.

Отже, слід відзначити, що серед наданих пропозицій найбільшу складність викликають заходи з розвитку матеріально-технічної бази КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР та фінансового забезпечення освітнього процесу. Пропозиції щодо введення організаційних змін в освітньому процесі вимагають більш детального аналізу існуючих навчальних програм, підсумкових і відкритих занять. Певної уваги слід надати методичній роботі з педагогами, формуванню їх педагогічної культури і підвищенню професійної компетентності. Заходи щодо оптимізації роботи з вихованцями мають бути спрямовані на розвиток їх культурно-дозвілєвої сфери діяльності, задоволення комунікативних, духовно-естетичних потреб, забезпечення гідних умов соціалізації і інтеграції в суспільне життя.

Пропозиції представників батьківської громадськості щодо покращення якості освіти в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР.

Висновки з відповідей батьків щодо питання покращення якості освіти в закладі теж розподілимо на ті ж групи, що і в попередньому аналізі:

- *матеріально-технічне і фінансове забезпечення*: побудування великої актової зали – 23%, придбання комп'ютерів і оргтехніки в кожную навчальну кімнату – 10%, оновлення матеріально-технічної бази гуртків спортивно-технічного відділу – 10%, організація ігрового майданчика для дітей на зовнішній території КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР – 5%;
- *організаційне забезпечення освітнього процесу*: проведення більше змагань – 15%, видання посвідчень випускникам про закінчення навчання у гуртках – 3%, зменшення кількості дітей у групах – 3%;
- *робота з вихованцями*: приділення уваги усім дітям незалежно від здібностей – 7%, врахування індивідуальних здібностей дитини під час занять – 1%.

Таким чином, пропозиції батьків стосуються, насамперед, покращення матеріально-технічних умов роботи. Крім того, велика частина опитаних батьків вважає недостатньою кількість змагань та конкурсів, в яких беруть участь їхні діти, адже подібні заходи дозволяють вихованцям актуалізувати і збагатити набутий творчий досвід, реально відпрацювати засвоєні теоретичні знання і практичні навички, підвищити свій рівень майстерності. Можливо, таке зауваження батьків має скоректувати певним чином плани організаційно-масових заходів КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР.

Також, необхідне і реагування на прохання батьків приділяти більше уваги усім дітям незалежно від їх здібностей (до речі, ця пропозиція корелюється і з результатами оцінки батьками якості освіти, про що йшлося вище).

Пропозиції вихованців щодо покращення якості освіти в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР

Дотримуючись вже відпрацьованої логіки, розподілимо відповіді дітей за тими ж позиціями:

- *матеріально-технічне і фінансове забезпечення*: побудування великої актові зали – 28%, устаткування навчальних кімнат комп'ютером та оргтехнікою – 21%, оновлення матеріально-технічної бази гуртків спортивно-технічного відділу – 12%, покращення загального рівня матеріального забезпечення роботи гуртка – 2%, придбання автобусу – 2%;
- *організаційне забезпечення освітнього процесу*: збільшення кількості творчих поїздок – 13%, збільшення кількості цікавих виховних заходів – 2%, проведення ігрових програм в дитячих колективах – 1%;
- *робота з вихованцями*: дотримування етики спілкування з дітьми під час занять («не кричати») – 5%.

Підсумовуючи пропозиції дітей, очевидно, що вихованці наголошують на необхідності зміцнення матеріально-технічної бази КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР. Як і батьки, вони теж акцентують увагу на розширенні спектру виставок, змагань, конкурсів тощо. Особливого аналізу викликає остання пропозиція вихованців щодо дотримання педагогами норм у спілкуванні з дітьми, адже це свідчить про існуючі факти прояву негативних емоцій з боку керівників дитячих колективів під час освітнього процесу. Така відвертість дітей вимагає від педагогів толерантності, поглиблення знань з вікової дитячої психології, підвищення комунікативної культури тощо.

Слід відзначити, що з метою вивчення мотиваційної складової навчання в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР вихованцям було запропоновано продовжити речення: «Я приходжу до КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР ...» (щоб, з метою і т.п. – вибрати із запропонованих в анкеті). Майже одностайно вихованці відповіли «з метою розвитку своїх творчих здібностей» (92%) та «для отримання додаткових знань, які допоможуть знайти своє місце в житті» (63%), що свідчить про те, що наш заклад дійсно виконує свою основну місію – надання дітям якісних додаткових освітніх послуг, забезпечення можливості індивідуального розвитку тих творчих здібностей, які не завжди реалізуються в умовах середньої загальноосвітньої школи. Високий вибір отримали відповіді «щоб брати участь у змаганнях, виставках, фестивалях і конкурсах дитячої творчості» (41%), «щоб цікаво провести час» (40%), «щоб обрати свою майбутню професію» (40%). Це свідчить про змістовне навантаження освітнього процесу в закладі, позитивне ставлення дітей до зусиль педагогів

щодо формування професійних орієнтацій у вихованців та їх свідомої позиції у виборі майбутньої професії. Багато з дітей-респондентів відзначили, що навчання в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР сприяє формуванню у них концепції успішності (36%), надає можливість активному спілкуванню з однолітками (21%), підвищення своєї самооцінки (15%) та дозволяє батькам радіти успіхам своїх дітей (15%). Отже, емоційно-ціннісне ставлення вихованців до КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР, їх мотиваційна сфера цілком відповідають сучасним соціокультурним вимогам дітей, а навчання в гуртках КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР сприяє їх загальному світоглядному розвитку, налаштовуванню на успішне входження у доросле життя.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Якість позашкільної освіти – це інтегральна характеристика показників, що відображають стан і результативність процесу позашкільної освіти в суспільстві, його відповідність потребам та очікуванням вихованців і їх батьків у створенні умов для саморозвитку особистості дитини.
2. За результатами відповідей основних учасників освітнього процесу закладу найвищі показники отримали такі параметри якості позашкільної освіти:
 - на думку педагогів – рівень практичних навичок і вмінь, якість управління освітнім процесом в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР;
 - на думку батьків – рівень професійної майстерності педагогів;
 - на думку вихованців – задоволення від занять в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР, допомога педагога у професійному самовизначенні вихованців.
3. Середня оцінка якості освіти в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР за відповідями педагогів складає 4 бали, за відповідями батьків – 4,5 бали та за відповідями вихованців – 4,4 балів, що загалом свідчить про досить високий рівень надання освітніх послуг закладом.
4. Більшість учасників освітнього процесу, що брали участь у дослідженні, зійшлися на тому, що серед параметрів якості освіти в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР відносно низькі показники отримали ті, що є структурно-компонентними характеристиками виховного аспекту освітнього процесу в закладі та ті, що відображують рівень теоретичної підготовки вихованців. Тому управлінські зусилля мають бути зосереджені, насамперед, на переосмисленні виховної парадигми діяльності КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР, впровадженні ефективних форм і методів виховної роботи, розвитку інформаційно-пізнавальної компетентності вихованців закладу, підвищення професійної майстерності педагогів щодо зазначених пріоритетів.

РОЗГОРНУТИЙ ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ОПИТУВАННЯ ВИХОВАНЦІВ ДИТЯЧИХ КОЛЕКТИВІВ КЗ «ЗОЦНТТУМ «ГРАНІ» ЗОР ТА ЇХ БАТЬКІВ

1. Рівень теоретичних знань за напрямом творчої діяльності (Діаграма 4)

За результатами опитування вихованців 13 колективів виявилася наступна ситуація. У жодному колективі найвищої оцінки у «5» балів не отримав рівень теоретичної підготовки. У 4,9 бали оцінений вихованцями творчих об'єднань «Основи робототехніки», «Лего-конструювання», «Аквабіотехніка», у 4,8 – «Телестудія Грані». Вихованці дитячих колективів «ПТМ» та «Основи ІТ» вважають, що рівень теоретичних знань, яких вони набувають у процесі навчання, відповідає оцінці у 4,6 бали. Нижчою 4,5 балів теоретичну підготовку у своїх колективах визнали вихованці гуртків «Технічний дизайн» (4,4), «Математика» (4,3), «Авіамоделювання» (4,3), «Основи програмування» (4,2), «Юний технік» (4,2), «Виготовлення сувенірів» (4), «Паперопластика» (4). Оцінка рівня теоретичних знань батьками вихованців майже не відрізняється від позиції їхніх дітей, за деякими винятками. Так, теоретичну освіту у колективах «Виготовлення сувенірів», «Паперопластика» та «Авіамоделювання» батьки, на відміну від своїх дітей, оцінили дещо вищою – 4,9 (проти 4 у вихованців), 4,6 (проти 4 за оцінками вихованців) та 4,5 (проти 4,3 у вихованців) бали відповідно. А батьки вихованців творчих об'єднань «Основи ІТ», «Аквабіотехніка», «Телестудія Грані» та «Юний технік», навпаки, визнали нижчою за своїх дітей оцінку рівня теоретичної підготовки – 4,3 (проти 4,6 за оцінками вихованців), 4,2 (проти 4,9 у вихованців), 4,1 (4,8 балів за оцінкою вихованців) та 4 (проти 4,2 за думкою вихованців) бали відповідно. У інших колективах батьківська громадськість надала майже таку оцінку теоретичних знань, як їхні діти: «Математика» – 4,2 бали, «Основи робототехніки» – 4,8, «Основи програмування» – 4,3, «Лего-конструювання» – 5, «Технічний дизайн» – 4,3, «ПТМ» – 4,7 бали.

Таким чином, теоретична підготовка за напрямками творчої діяльності загалом досить висока за оцінками і вихованців, і батьків – нижче 4 балів цей параметр не оцінений у жодному колективі. Однак певні прогалини, як видно з наведених показників, є в усіх колективах Центру «Грані», що вимагає від адміністрації закладу та, зокрема, від керівників дитячих колективів необхідних заходів.

2. Рівень практичних навичок і умінь вихованців (Діаграма 5)

За даним критерієм ситуація майже не відрізняється від попередньої. Вихованці колективів «Основи робототехніки», «Телестудія Грані» оцінили рівень практичного засвоєння матеріалу у 4,8 бали, це найвищий показник серед інших, і, нажаль, 5 балів не отримав жоден колектив. Досить високим визначений досліджуваний параметр у таких творчих об'єднаннях як «Основи програмування», «ПТМ» – 4, 6 бали, «Аквабіотехніка» – 4,5 бали. Дещо нижчим визнаний рівень практичних навичок і вмінь у колективах

«Математика», «Технічний дизайн», «Основи ІТ» – 4,4 бали, «Авіамоделювання», «Лего-конструювання» – 4,3, «Паперопластика», «Юний технік» – 4,2 бали. Найнижчою на думку його вихованців є практична підготовка у колективі «Виготовлення сувенірів» – 4 бали. Тобто, у 4 колективах з 13 вихованці оцінили рівень практичних навичок і вмінь вище 4,5 балів. Однак нижче позначки «4 бали» немає жоден колектив. Такі результати слід вважати позитивними, проте очевидно, що педагоги не повністю відпрацьовують свій потенціал. Батьки загалом є менш критичними. Хоча у колективах «Технічний дизайн», «Аквабіотехніка» і «Телестудія Грані» вони оцінили рівень практичного засвоєння викладеного матеріалу нижче за своїх дітей – 4,4, 4,2 і 4,1 бали відповідно. В усіх інших колективах цифрове вираження досліджуваного параметру за підсумками анкетування батьків є дещо вищим: «Математика» – 4,8 бали (проти 4,4 у вихованців), «Основи робототехніки» – 5 (проти 4,8), «Виготовлення сувенірів» – 4,7 (проти 4 балів у вихованців), «Лего-конструювання» – 4,9 (проти 4,3), Музичний центр – 4,6 (проти 4,2), «Основи ІТ» – 4,6 балів (проти 4,4), «ПТМ» – 4,8 (проти 4,6 балів, поставлених вихованцями); або співпадає з оцінками, визначеними вихованцями: «Юний технік» – 4,2 бали. Тобто, лише у 3 колективах з 13 батьки оцінили рівень практичних навичок і вмінь нижче за своїх дітей. Позаяк загалом він вищий за 4 бали.

Таким чином, практичне засвоєння програмного матеріалу за напрямками позашкільної освіти визнано вихованцями і батьками як доволі ґрунтовне. Однак, якщо діти вважають, що рівень практичних навичок і вмінь може бути і вищим (оскільки на 5 балів неоцінений в жодному колективі), то це доводить недостатню увагу педагогів щодо цього аспекту роботи, адже саме практичні компетенції у творчому зростанні вихованців є одним з найважливіших завдань діяльності педагогічного колективу Центру «Грані».

3.Рівень творчих досягнень дитячого колективу за результатами участі у фестивалях, конкурсах, змаганнях і виставках.

За підсумками анкетування вихованців лише у гуртку «Лего-конструювання» рівень творчих досягнень оцінений у 4,9 балів. У колективах «Виготовлення сувенірів», «Основи програмування», «Аквабіотехніка» цей показник має цифрове вираження у 4,8 балів, «Основи ІТ», «Телестудія Грані» – 4,7 балів, «Математика», «Авіамоделювання» – 4,6 балів, «Юний технік» і «Технічний дизайн» – 4,5 балів. Вихованці таких колективів як «Основи робототехніки» (4,4 бали), «ПТМ» (4,3 бали) і «Паперопластика» (4 бали) вважають, що їх творча самореалізація є неповною, про що свідчить надана ними оцінка. Стосовно колективу «Основи робототехніки» таку думку ще можна прийняти та ґрунтовно аргументувати, оскільки напрямок діяльності даного колективу є технічним і в творчому аспекті в межах позашкільля доволі обмеженим. Проте педагоги «ПТМ» (початково технічний профіль позашкільної освіти) та «Паперопластика» (художньо-технічний профіль)

вочевидь не доклали усіх зусиль для розкриття творчого потенціалу своїх вихованців за межами Центру «Грані» у різноманітних фестивалях, конкурсах тощо. Думка батьків щодо творчої презентації їхніх дітей у заходах різного рівня дещо різниться з думкою вихованців, однак, загалом, не дуже розбігається. Хоча у колективах «Аквабіотехніка», «Технічний дизайн» і «Телестудія Грані» ця різниця думок є суттєвою. Так, батьки вихованців дитячого об'єднань «Аквабіотехніка» і «Телестудія Грані» оцінили рівень творчих досягнень даного колективу у 4 бали (на відміну від оцінки вихованців 4,8 і 4,7 бали відповідно), а батьківська громадськість гуртка «Технічний дизайн» взагалі визначила цей параметр у 3,8 бали, що є найнижчим показником серед усіх інших (проти 4,5 балів, які поставили вихованці). Можливо, ця ситуація пояснюється недостатньою поінформованістю батьків про досягнення їхніх дітей (оскільки діти поставили оцінку), або ж тим, що вихованці дійсно недостатньо беруть участь у творчих конкурсних заходах. Батьки колективів «ПТМ», «Паперопластика», «Основи робототехніки», «Математика», навпаки, оцінили рівень творчої самореалізації вище за своїх дітей – відповідно 4,7 бали (проти 4,3 у вихованців), 4,6 (проти 4 балів), 4,9 бали (на відміну від оцінки вихованців у 4,4) і 4,7 бали (проти 4,6 за оцінкою вихованців). Думка вихованців і батьків в інших колективах співпадає (або майже співпадає): «Основи програмування» – 4,5 бали (на відміну від оцінки дітей у 4,8 бали), «Виготовлення сувенірів» – 4,8 балів (співпадає з оцінкою вихованців), «Лего-конструювання» – 5 балів (4,9 у вихованців), «Основи ІТ» – 4,6 бали (проти 4,7), «Авіамоделювання» – 4,5 балів (проти оцінки вихованців 4,6 бали).

Таким чином, беручи до уваги, що загальна оцінка рівня творчих досягнень дитячих колективів на думку і батьків, і вихованців є вищою 4 балів, слід зауважити необхідність докладання зусиль педагогів у цьому напрямку в колективах «Аквабіотехніка», «Технічний дизайн», «Телестудія Грані», «Юний технік», «Паперопластика», де досліджуваний параметр виявився дещо нижчим.

4.Динаміка творчих досягнень.

Динаміка творчих досягнень за оцінками вихованців визначена загалом не досить високою, лише у 3 колективах цей критерій має цифрове вираження у 4,5 і вище балів: «Основи робототехніки» – 4,6 бали, «Телестудія Грані» – 4,6 бали, «Технічний дизайн» – 4,5 бали. Дещо нижчим цей параметр виявився у колективах «Основи програмування» – 4,4 бали, «Аквабіотехніка» – 4,4, «Математика» – 4,3 бали, «Лего-конструювання» – 4,3 бали. Вихованці колективів «Виготовлення сувенірів», «Юний технік», «Основи ІТ», «Авіамоделювання» оцінили рівень динаміки творчих досягнень у 4,1 бали, «ПТМ» і «Паперопластика» – у 4 бали. Батьки у цьому питанні виявилися не настільки категоричними, як їхні діти – практично в усіх колективах показник динаміки творчих досягнень вищий за оцінку дитячого осередку. Батьки

вихованців «Математика» визначили досліджуваний параметр у 4,4 бали (діти – 4,3), «Основи робототехніки» – 4,9 балів (проти 4,6), «Юний технік» – 4,4 (проти 4,1), «Виготовлення сувенірів» – 4,4 бали (проти 4,1), «Лего-конструювання» – 5 балів (проти 4,3), «Паперопластика» – 4,6 бали (проти 4), «Аквабіотехніка» – 4,9 бали (проти 4,4), «Основи ІТ» – 5 балів (проти 4,1), «Авіамоделювання» – 4,5 бали (проти 4,1), «ПТМ» – 4,8 балів (проти 4). Лише у колективі «Технічний дизайн» батьки оцінили динаміку творчих досягнень вихованців у 4,4 бали (проти 4,5 балів за оцінкою своїх дітей), а батьки колективів «Основи програмування» і «Телестудія Грані» визначили її так само як і діти – 4,4 та 4,6 балів відповідно.

Отримані результати підштовхують до таких висновків: по-перше, діти вважають не досить відчутним своє особистісне творче зростання, оскільки ресурс їх творчих здібностей задіяний не повністю; по-друге, батьки задоволені в цілому набутим рівнем творчого самовираження своїх дітей у його динамічному зрушенні. Тобто, хоча батьківський загальний дуже позитивно оцінив досліджуваний критерій, все ж таки оцінка вихованців є для нас більш важливою, тому ставити завдання для педагогічного колективу необхідно з огляду на оцінку вихованців і, насамперед, тих колективів, де вона є нижчою за середню 4,3 бали.

5. Якість управління освітнім процесом (Діаграма 6)

Висловити свою думку з приводу питання якості управління освітнім процесом у Центрі «Грані» було запропоновано лише батькам, оскільки дітей недоречно опитувати з цього приводу. Аналізуючи надані відповіді за конкретними колективами, маємо таку ситуацію. На 5 балів якість управління освітнім процесом у закладі оцінили лише батьки вихованців колективу «Основи робототехніки», на 4,9 балів – колективів «Юний технік», «Лего-конструювання», «Аквабіотехніка», на 4,8 балів – «Математика», «Вихиляс», «Виготовлення сувенірів», «Технічний дизайн», «ПТМ», на 4,7 балів – «Паперопластика» і «Телестудія «Грані». Викликають певні роздуми відповіді батьків вихованців дитячих об'єднань «Авіамоделювання» і «Основи ІТ», які визначили рівень якості управління освітнім процесом в Центрі «Грані» на 4,5 і 4,4 балів відповідно, що може свідчити або про недостатню увагу з боку адміністрації і керівника колективу до його організації, або про недостатню інформованість батьків щодо цього аспекту діяльності закладу, або про недостатнє залучення самих батьків вищеназваних дитячих об'єднань до управління освітнім процесом у цих колективах.

Таким чином, загальна середня оцінка рівня досліджуваного параметру за визначенням батьків становить 4,8 балів, максимально наближаючись до 5 балів. Цей результат для нас є досить привабливим, оскільки демонструє високу довіру до адміністрації Центру «Грані» з боку батьківської громадськості.

6. Рівень професійної майстерності педагога (Діаграма 7)

Рівень професійної майстерності педагога є одним з найважливіших показників його іміджу. Саме професійні якості педагога як спеціаліста з певного напрямку додаткової позашкільної освіти спричиняють кумулятивний ефект на формування загального високого статусу Центру «Грані». Тому від того, наскільки високо оцінений рівень професіоналізму педагогів, залежить і рівень надання додаткових освітніх послуг закладом.

Представники *батьківської громадськості* поставили доволі високі бали рівню професійної майстерності своїх педагогів. Найвищі, тобто 5 балів, отримали керівники таких дитячих об'єднань як «Основи робототехніки», «Основи програмування», «Лего-конструювання», «Паперопластика», «Аквабіотехніка», «Основи ІТ», «Авіамоделювання», тобто 7 з 13 колективів. Наступну сходинку у 4,9 балів посіли педагоги творчих студій «Юний технік», «Виготовлення сувенірів», «Телестудія Грані». Близькі з ними позиції займають керівники таких колективів як «Технічний дизайн» і «ПТМ», рівень професійної майстерності яких оцінений на 4,8 балів. Викликає певне занепокоєння узагальнена оцінка досліджуваного параметру, надана батьками вихованців гуртка «Математика». Представники батьківської громадськості цього колективу оцінили рівень професійної компетентності своїх педагогів на 4,3 бали. На наш погляд, ця ситуація вимагає з'ясування як з боку адміністрації, так і з боку викладацького складу, оскільки демонструє суперечливість проблеми. З одного боку, гурток «Математика» є одним з провідних колективів закладу. З іншого боку, педагоги цього творчого об'єднання дуже багато уваги приділяють дисципліні на своїх заняттях, що є цілком виправданим в контексті організації освітнього процесу гуртка відділу МАН. Тому, виявлення причини такого становища є обов'язковим.

Підсумовуючи відповіді батьків з питання професіоналізму педагогічного колективу Центру «Грані», зазначимо, що середній показник цього параметру становить 4,89 бали, що є загалом високою оцінкою професійних компетенцій керівників дитячих творчих об'єднань закладу.

7.Рівень проведення організаційно-масових заходів.

Рівень проведення організаційно-масових заходів за результатами відповідей *вихованців* оцінений загалом вище 4 балів, за винятком гуртка «Авіамоделювання», де він становить 3,4 бали. Вихованці інших колективів оцінили цей параметр таким чином: «Юний технік» – 4,7 бали, «Аквабіотехніка» – 4,6, «Математика», «Основи робототехніки», «Технічний дизайн», «Основи ІТ» – 4,5 бали. Тобто, вихованці 6 з 13 колективів вважають організацію змістовної дозвілєвої діяльності в закладі на досить високому рівні. Дещо нижче оцінили цей параметр учасники інших дитячих об'єднань: «Основи програмування», «Виготовлення сувенірів» – 4,4 бали, «Лего-конструювання» – 4,3 бали, «ПТМ» – 4,2 бали, «Паперопластика», «Телестудія Грані» – 4 бали. Наведені дані свідчать про ситуацію певного бажання вихованців покращити рівень проведення організаційно-масових заходів –

середній бал за оцінками дітей становить 4,3! До речі, аргументацію своєї думки діти навели, відповівши на додаткові запитання, про що йшлося у вище наведеному загальному емпіричному аналізі результатів анкетування. Позаяк, з боку адміністрації Центру «Грані» слід вжити заходів щодо більш активного залучення вихованців дитячих колективів до дозвілєвої діяльності у закладі, зокрема «Авіамоделювання», «Паперопластика», «Телестудія Грані», «ПТМ» та інших.

Батьки вихованців щодо питання про рівень проведення організаційно-масових заходів виявилися менш критичними – середня оцінка становить 4,6 балів. Найбільш високо оцінили цей параметр батьки дітей, що відвідують колективи «Лего-конструювання», «Технічний дизайн» – 5 балів, «Основи робототехніки», «Основи програмування» – 4,9 балів, «Математика» – 4,8 балів. Дещо нижчі сходинки посідають колективи «Юний технік», «Паперопластика» – 4,7, «Виготовлення сувенірів», «Телестудія Грані» – 4,6, «Авіамоделювання» – 4,5 балів. Ближче до 4-х балів або 4 поставили оцінку батьки вихованців дитячих об'єднань «Основи ІТ» – 4,4, «Аквабіотехніка» – 4,3, «ПТМ» – 4 бали.

Таким чином, підсумовуючи відповіді батьків і вихованців дитячих творчих колективів, можна вважати рівень проведення організаційно-масових заходів в Центрі «Грані» досить високим. І той факт, що він не досягає максимальних 5 балів, лише означає наявність певних перспектив для подальшого урізноманітнення дозвілєвих заходів, визначення вмотивованого поштовху для більш ґрунтовної творчої концептуалізації їх змісту відповідно до сучасних запитів і інтересів дітей та підлітків.

8. Рівень організації і проведення занять у дитячому колективі (Діаграма 8)

Критерій рівня організації і проведення занять у дитячому колективі є одним з найважливіших показників загального рівня якості освітньої діяльності в Центрі «Грані». Адже процес опанування дітьми знань, надбання ними практичних навичок і вмінь з певних видів творчої діяльності є компенсаторно-доповнюючим відносно загальної середньої освіти. Кількісний показник параметру рівня організації і проведення занять демонструє те, наскільки наш заклад виконує завдання створення для дітей умов щодо задоволення додаткових освітніх потреб, їх інтелектуального та духовного розвитку у позаурочний час, підготовки до активної професійної діяльності, надаючи можливості дітям якомога більше самореалізуватися, актуалізувати свій життєвий досвід та збагатити його у процесі занять, а це суттєві чинники загальної освітньої системи.

Вихованці гуртків в цілому оцінили досліджуваний параметр досить високо – середній показник становить майже 4,5 балів. Найбільш високо визначили рівень організації і проведення занять в колективах «Основи ІТ» – 4,9 балів, «Юний технік» – 4,8, «Виготовлення сувенірів» і «Лего-

конструювання» – 4,7, «Технічний дизайн» і «Математика» – 4,6, «Аквабіотехніка», «Основи робототехніки», «Телестудія Грані» і «Основи програмування» – 4,5 балів. Трохи нижчі показники у колективів «ПТМ» і «Паперопластика» – 4,4 бали. Певне занепокоєння викликає ситуація в технічному об'єднанні «Авіамоделювання», вихованці якого оцінили рівень організації і проведення занять в своєму колективі на 3,7 бали, що вимагає від адміністрації закладу та від керівника даного гуртка з'ясування причин такого становища та запобігання необхідних заходів для його покращення.

Як і в попередніх питаннях, батьки виявилися налаштовані на більш позитивні відповіді, ніж їхні діти. Середній бал їхньої оцінки загалом складає 4,6 бали. Найбільш високі оцінки виставили представники батьківської громадськості колективів «Основи робототехніки», «Лего-конструювання», «Аквабіотехніка» – 4,9 бали, «Математика», «Технічний дизайн» – 4,8, «Виготовлення сувенірів», «Юний технік» – 4,7 балів, «Основи ІТ» – 4,6, «ПТМ» і «Основи програмування» – 4,5 бали. Цікаво, що батьки вихованців гуртка «Авіамоделювання» теж, як і їхні діти, оцінили нижче за усіх показник рівня організації і проведення занять в даному колективі – 4 бали, що підтверджує необхідність втручання в освітній процес гуртка – чи то корекції навчальної програми, чи то робочого плану, чи то з'ясування певних суб'єктивних факторів, що впливають на загальний освітній процес в цьому гуртку.

9. Рівень допрофесійної підготовки у дитячому творчому колективі **(Діаграма 9)**

Надання Центром «Грані» освітніх послуг дитині щодо визначення нею своїх професійних уподобань є однією з конкурентних переваг позашкільного закладу порівняно із закладами загальної середньої освіти. Тому недарма адміністрація закладу приділяє прискіпливу увагу цьому аспекту навчально-виховної діяльності. Зворотній зв'язок з вихованцями через анкетування надав нам можливість виявити, наскільки наш заклад справляється з цим завданням. Отже, діти досить високо відзначили рейтинг Центру «Грані» щодо організації допрофесійної підготовки у дитячих об'єднаннях закладу – середня оцінка сягає рівня майже 4,8 балів. Найбільш високі бали отримав досліджуваний параметр у таких колективах: «Юний технік», «Виготовлення сувенірів», «Лего-конструювання» – 5 балів, «Основи програмування», «Аквабіотехніка», «Основи ІТ» – 4,9 бали, «Математика», «Технічний дизайн» – 4,8, «Основи робототехніки», «ПТМ» – 4,7, «Телестудія Грані» – 4,6, Музичний центр – 4,5 балів. Лише один колектив отримав оцінку, нижче 4,5 – «Авіамоделювання» – вихованці якого визначили допрофесійну підготовку на рівні 4,2 балів, що є не зовсім зрозумілим, оскільки багато хто з випускників цього колективу

продовжують потім своє навчання у середніх спеціальних або вищих закладах технічної освіти.

Середня оцінка батьків рівня допрофесійної підготовки, яку надає Центр «Грані» своїм вихованцям, – 4,2 бали. Найвищі бали отримали колективи: «Основи робототехніки» – 5 балів, «Юний технік», «Лего-конструювання» – 4,9, «Технічний дизайн» – 4,8, «Математика» – 4,7, «Основи програмування», «Виготовлення сувенірів», «Паперопластика» – 4,5 бали. Нижче 4,5 оцінили представники батьківської громадськості таких дитячих об'єднань, як: «Основи ІТ», «Телестудія Грані» – 4,4 бали, «Аквабіотехніка» – 4,2, «ПТМ» – 4 бали.

Хоча вихованці і визначили загальний рівень допрофесійної підготовки, яку вони набувають у свої колективах, досить високо, проте викликає засторогу батьківська оцінка, яка виявилася нижчою за дитячу. Батьки, як більш доросла категорія замовників додаткових освітніх послуг для своїх дітей, є більш критичними з огляду свого життєвого світогляду і досвіду професійного самовизначення і становлення. Тому для нас їхнє бачення наших потенційних можливостей і реальних дій в плані надання дітям необхідних умов для вибору майбутньої професії, початкових знань та вмінь в певному напрямку, є вкрай важливим. Таким чином, враховуючи позицію батьків, виявилася потреба вжити відповідних заходів для завоювання більш високої їхньої довіри щодо вирішення нами питання допрофесійної підготовки дітей в межах Центру «Грані».

10. Рівень організації виховної роботи у творчому колективі (Діаграма 10)

Організація виховної роботи в Центрі «Грані» є другим провідним напрямком діяльності нашого закладу, оскільки освітній процес поєднує в собі навчальний і виховний аспекти. Відповіді вихованців гуртків є більш-менш прийнятними, однак є ще резерви для подальшої роботи на покращення виховного аспекту освітньої діяльності – середня оцінка вихованців 4 бали. Найвищі оцінки отримав рівень організації виховної роботи у творчих колективах «Аквабіотехніка» – 4,8 бали, «Математика», «Юний технік», «Технічний дизайн», «ПТМ» – 4,6, «Телестудія Грані», «Основи ІТ» – 4,5. Нижче сходинок 4,5 балів розташувалися оцінки вихованців колективів «Виготовлення сувенірів», «Паперопластика» – 4,4 бали, «Лего-конструювання» – 4,3, «Основи програмування» – 4,2, «Основи робототехніки» – 4 бали. Найнижчий бал має гурток «Авіамоделювання» – 3,2 бали. До речі, вихованці цього колективу – хлопці; є сподівання, що вони надали об'єктивну оцінку і були достатньо відвертими у своїх відповідях. Те, що вони оцінили загалом рівень організації виховної роботи у своєму колективі настільки низько, заслуговує прискіпливої уваги, а значить ця ситуація вимагає обов'язкового втручання з боку керівника колективу і адміністрації.

Представники батьківської громадськості оцінили виховний аспект діяльності в колективах, де навчаються їхні діти, дещо вище. Лідером є колектив «Основи робототехніки» – 5 балів. По 4,9 балів отримали «Юний

технік» і «Лего-конструювання». Непогані результати за відповідями батьків продемонстрували дитячі об'єднання «Виготовлення сувенірів», «Технічний дизайн», «Основи ІТ» – 4,8 балів, «ПТМ» – 4,6, «Математика», «Основи програмування», «Аквабіотехніка», «Паперопластика» – 4,5 бали. Нижче 4,5 визначили рівень виховної діяльності батьки вихованців «Телестудія «Грані» – 4,8 бали. Один з найнижчих кількісних показників отримав знову ж таки гурток «Авіамоделювання» – 4 бали, що тільки доводить необхідність вживання відповідних заходів щодо виправлення ситуації.

Середні оцінки представників батьківського загалу (майже 4,3 бали) і учнівського (4 бали) свідчать про актуальність проблеми організації виховної діяльності в колективах Центру «Грані». Для визначення у цьому контексті тактичних і стратегічних напрямів роботи адміністрації і педколективу закладу необхідно враховувати побажання і батьків, і вихованців (про що йшлося вище). Очевидно, що завдання продовжити роботу у напрямку вдосконалення виховного аспекту освітнього процесу є одним з першочергових.

11. Створення комфортної атмосфери у дитячому творчому колективі (Діаграма 11)

Високі результати творчої діяльності вихованців, досягнення ними успіху у процесі самореалізації і актуалізації здобутого життєтворчого досвіду, набуття необхідних пізнавальних, соціокультурних, інформаційних та інших компетенцій цілком залежить від того, наскільки комфортно відчуває себе дитина у колективі, в якому проходить навчання. Безумовно, що саме педагог має докласти до цього максимальних зусиль. Позаяк професійна майстерність, знання основ вікової психології, особистісні якості кожного педагога відрізняються.

Тим не менш, відповіді вихованців щодо питання створення комфортного клімату у гуртку, коливаються в межах 4 і 5 балів, середня цифра становить 4,6.

Першість серед колективів, де діти відчувають себе цілком комфортно, належить таким творчим об'єднанням: «Юний технік», «ПТМ» – 5 балів. Поряд з ними: «Технічний дизайн», «Паперопластика» – 4,9, «Лего-конструювання» – 4,8, «Виготовлення сувенірів», «Основи ІТ», «Основи програмування» – 4,7, «Аквабіотехніка», «Бісероплетіння» – 4,5 балів. Оцінки, нижчі позиції 4,5, мають «Математика» – 4,4, «Основи робототехніки» – 4,3, «Авіамоделювання» – 4,2.

За відповідями батьків лідируючі позиції у створенні комфортного середовища на занятті посідають колективи «Основи робототехніки» (хоча діти оцінили не так високо!), «Лего-конструювання» і «Технічний дизайн» – 5 балів. Трохи нижче: «Виготовлення сувенірів» – 4,8, «Паперопластика», «Юний технік» – 4,7, «Аквабіотехніка», «Основи ІТ», «ПТМ» – 4,6 балів. Такі колективи, як «Основи програмування», «Авіамоделювання», «Телестудія Грані» мають по 4,5 бали, гурток «Математика» – 4,3 бали. Таким чином,

загальна середня оцінка представниками батьківської громадськості становить майже 4,7, тобто практично не відрізняється від думки вихованців.

Загалом, як демонструють відповіді і батьків, і дітей, педагоги Центру «Грані» мають хист до створення емоційно комфортної атмосфери у своєму колективі, сприятливої до творчої діяльності, повноцінного пізнавального, духовного і соціокультурного кожної дитини.

12. Здатність до створення ситуації успіху для вихованців (Діаграма 12)

Це питання було запропоновано лише батькам, щоб саме вони з позиції компетентного спостерігача оцінили, наскільки педагогам їхніх дітей в кожному з колективів вдається створити ситуацію успіху для вихованців. Це питання було поставлене як конкретизуюче та узагальнююче по відношенню до попередніх. Майже в усіх колективах батьками було відзначено, що для їхніх дітей дійсно створені умови для переживання ситуації успіху на заняттях – загальна середня оцінка щодо досліджуваного параметру становить 4,5 балів. Однак максимальних 5 балів не отримав жодний колектив. Найближчими до цієї позначки виявилися колективи «Юний технік», «Лего-конструювання» – 4,9 балів, «Основи робототехніки», «Технічний дизайн» – 4,8, «Паперопластика» – 4,7, «Виготовлення сувенірів», «Основи ІТ» – 4,6, «Аквабіотехніка» – 4,5 балів. Нижчими за середній показник з питання створення ситуації успіху для вихованців стали оцінки таких дитячих об'єднань: «Телестудія Грані», «ПТМ» – 4,4 бали, «Математика», «Основи програмування» – 4,2. Не досить приваблива ситуація і у дитячому творчому об'єднанні «Авіамоделювання» – 3,9 балів. Тому необхідне з'ясування причин існування такої батьківської думки і вжити потрібних заходів щодо корекції ситуації.

13. Наскільки тобі подобається займатись у КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР? (Діаграма 13)

Це питання стосувалося лише вихованців. Воно було спрямоване на з'ясування, насамперед, емоційно-ціннісного ставлення наших дітей до Центру «Грані». Це питання теж було сформульоване як узагальнююче по відношенню до попередньо поставлених питань. Результати відповідей нас абсолютно задовольнили – загальний рівень «позитиву» вихованців від відвідування гуртків Центру «Грані» становить майже 4,9 бали! На 5 балів оцінили своє самопочуття від занять вихованці колективів «Юний технік», «Виготовлення сувенірів», «Паперопластика» і «ПТМ», на 4,9 – «Технічний дизайн», «Авіамоделювання», на 4,8 – «Основи робототехніки», «Лего-конструювання», «Аквабіотехніка», «Основи ІТ», «Телестудія Грані», на 4,8 балів – «Математика», «Основи програмування».

Таким чином, ґрунтуючись на відповідях вихованців навіть з цього питання, можна стверджувати, що позашкільна освіта перебуває у стані важливої складової освітнього простору, яка органічно поєднує в собі виховання, навчання і творчий розвиток особистості дитини. Поступово

відстежується і тенденція наступності основної і додаткової освіти на основі реалізації компенсаторної функції позашкільної освіти, яка дозволяє повніше використовувати потенціал шкільної освіти з метою актуалізації індивідуальних потреб особистості дитини, її творчого розвитку, та, взагалі, профілізації навчання.

14. Рівень культури поведінки і спілкування вихованців КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР (Діаграма 14)

Поставлене питання мало за мету визначення комунікативного аспекту виховного процесу в Центрі «Грані» і конкретизувало питання рівня організації виховної роботи у творчому колективі. Відповіді *dimeй*, як ми вважаємо, є об'єктивними. Так, вихованці гуртка «Аквабіотехніка» відзначили найвищий бал серед інших колективів в питанні про рівень культури поведінки і спілкування вихованців закладу – 4,9 балів (до речі, як і в питанні про рівень організації виховної роботи в своєму колективі). Вихованці колективів «Юний технік» – 4,6 балів, «Основи ІТ», «ПТМ» – 4,5 балів. Усі інші колективи розташовані таким чином: «Виготовлення сувенірів», «Паперопластика» «Технічний дизайн», «Телестудія «Грані» – 4,4 бали, «Лего-конструювання», «Авіамоделювання» – 4,3, «Основи програмування», «Математика» – 4 бали. Критично низьким виявився показник рівня культури поведінки і спілкування, визначений вихованцями гуртка «Основи робототехніки», – 3 бали. Середній бал загалом по Центру «Грані» становить трохи більше 4,2. Ця цифра не є настільки небезпечно низькою, однак вимушує замислитися, що даний аспект виховної діяльності діти, які відвідують наш Центр, вважають за потрібне вдосконалити.

Батьки, які брали участь в опитуванні, теж відзначили певні проблеми в культурі поведінки і спілкування їхніх дітей. Тільки представники батьківської громадськості колективу «Юний технік» вважають, що у цьому питанні усе відмінно, оцінивши рівень культури вихованців на 5 балів, трохи нижчу оцінку поставили батьки гуртків «Технічний дизайн» – 4,9, «Виготовлення сувенірів» – 4,7, «Лего-конструювання», «Паперопластика» 4,6 балів. Нижче показника 4,5 поставили батьки гуртка «Основи ІТ», «Телестудія Грані», «ПТМ» – 4,4 бали, «Основи програмування» – 4,3, колективу «Аквабіотехніка» – 4,2. Батьки вихованців гуртків «Математика», «Авіамоделювання», «Основи робототехніки» оцінили рівень культури наших дітей на 4 бали. Таким чином, середнє цифрове вираження досліджуваного параметру за відповідями батьків становить 4,4 бали.

Наведені статистичні дані за результатами опитування вихованців і батьків свідчать про існуючі прогалини в культурі спілкування і поведінки наших дітей, тому необхідно внести зміни в календарно-тематичні та робочі плани колективів закладу.

15. Рівень культури поведінки і спілкування вихованців і педагогів КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР (Діаграма 15)

Поставлене питання є продовженням попереднього. Відповідаючи на це питання, вихованці вважають, що стиль в манера їхніх комунікацій з педагогами є цілком задовільною, оцінивши їх на 4,6 бали. Найбільш високі оцінки поставили вихованці колективів «Виготовлення сувенірів», «Лего-конструювання», «Технічний дизайн» – 4,9 бали, «Математика», «Юний технік», «ПТМ» – 4,8, «Паперопластика», «Основи ІТ», «Телестудія Грані» – 4,6 балів, «Основи програмування», «Аквабіотехніка» – 4,5 балів. Вихованці гуртків «Комп'ютерні технології» та «Авіамоделювання» вважають, що рівень культури і спілкування вихованців і педагогів Центру «Грані» є досить невисоким, оцінивши його на 4 і 3,5 балів відповідно.

Батьки визначають загальний рівень культури поведінки і спілкування вихованців і педагогів практично так само, як і їхні діти. Батьківська громадськість гуртків «Лего-конструювання» і «Технічний дизайн» вважає стовідсотково комфортною атмосферу культури поведінки і спілкування педагогів і вихованців, оцінивши на 5 балів. Батьки вихованців гуртків «Юний технік», «Виготовлення сувенірів» і «Аквабіотехніка» оцінили цей параметр на 4,9, «Основи робототехніки» – на 4,8 балів, «ПТМ» – 4,7, «Основи ІТ», «Паперопластика» – 4,6, «Авіамоделювання» – 4,5. Батьки вихованців гуртка «Основи програмування» бачать визначають досліджуваний критерій на 4,3 бали, гуртка «Математика» – на 4,2, гуртка «Телестудія Грані» – 4,1 бали. Середній показник за відповідями батьків становить майже 4,6 бали.

Таким чином, даний сегмент виховної роботи щодо загальної культури поведінки і спілкування вимагає теж, як і попередній, мобілізації певних комунікативних зусиль, морально-емоційних ресурсів як з боку педагогів, так і з боку вихованців в напрямку свого вдосконалення.

16. Рівень культури поведінки і спілкування педагогів та батьків вихованців КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР (Діаграма 16)

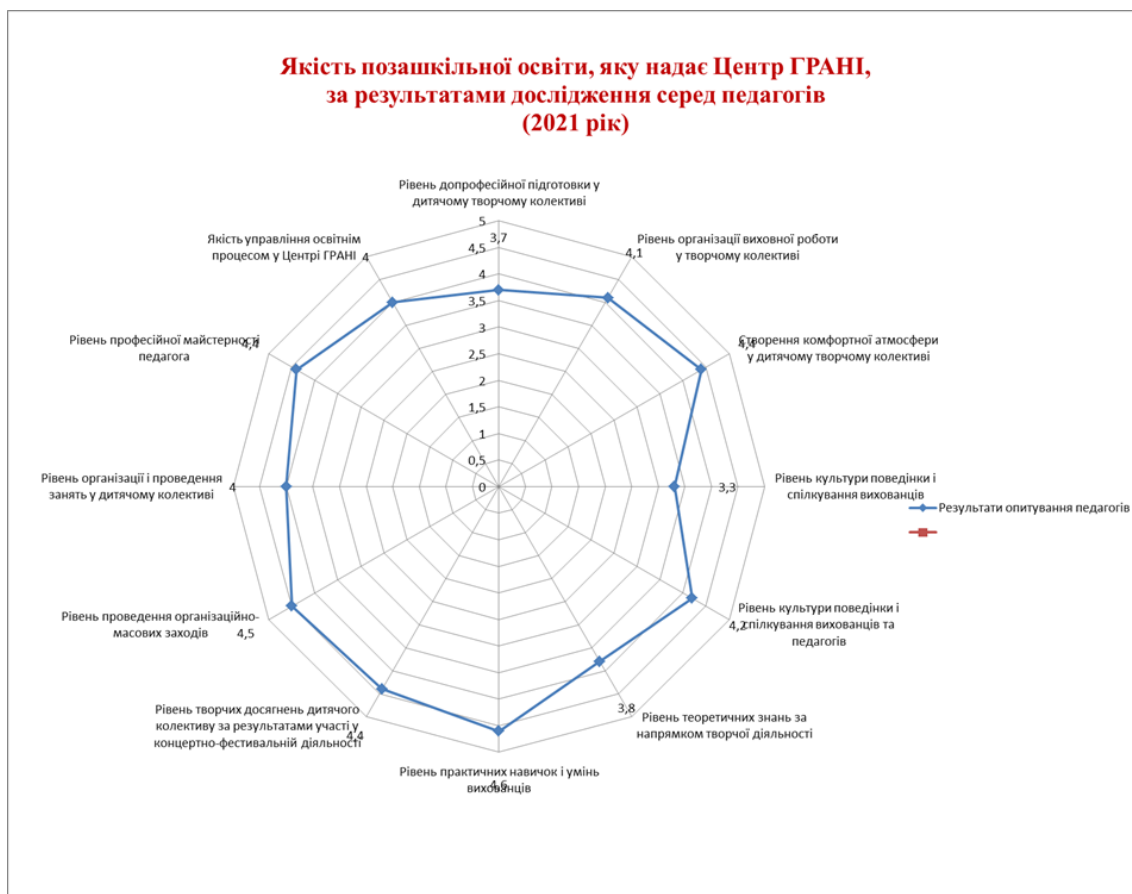
Дане питання було запропоноване тільки батькам вихованців. В цілому надані відповіді не викликають особливого занепокоєння – середня оцінка становить трохи більше 4,6 балів. Так, на 5 балів оцінили рівень культури поведінки і спілкування педагогів та батьків представники батьківської громадськості колективів «Основи робототехніки», «Аквабіотехніка», «Технічний дизайн». Батьки колективів «Лего-конструювання», «Паперопластика» – на 4,8, «Математика», «Виготовлення сувенірів», «ПТМ» – на 4,7 балів. Батьки гуртків «Основи програмування», «Авіамоделювання», «Телестудія Грані» оцінили досліджуваний параметр на 4,5, гуртка «Основи ІТ» – 4,4 бали. Лише батьки гуртка «Юний технік» засвідчили у своїх відповідях, що рівень культури спілкування батьків і педагогів становить 4 бали.

Таким чином, загальний рівень культури поведінки і спілкування педагогів і батьків вихованців є досить високим, однак певний резерв у покращенні його ще існує.

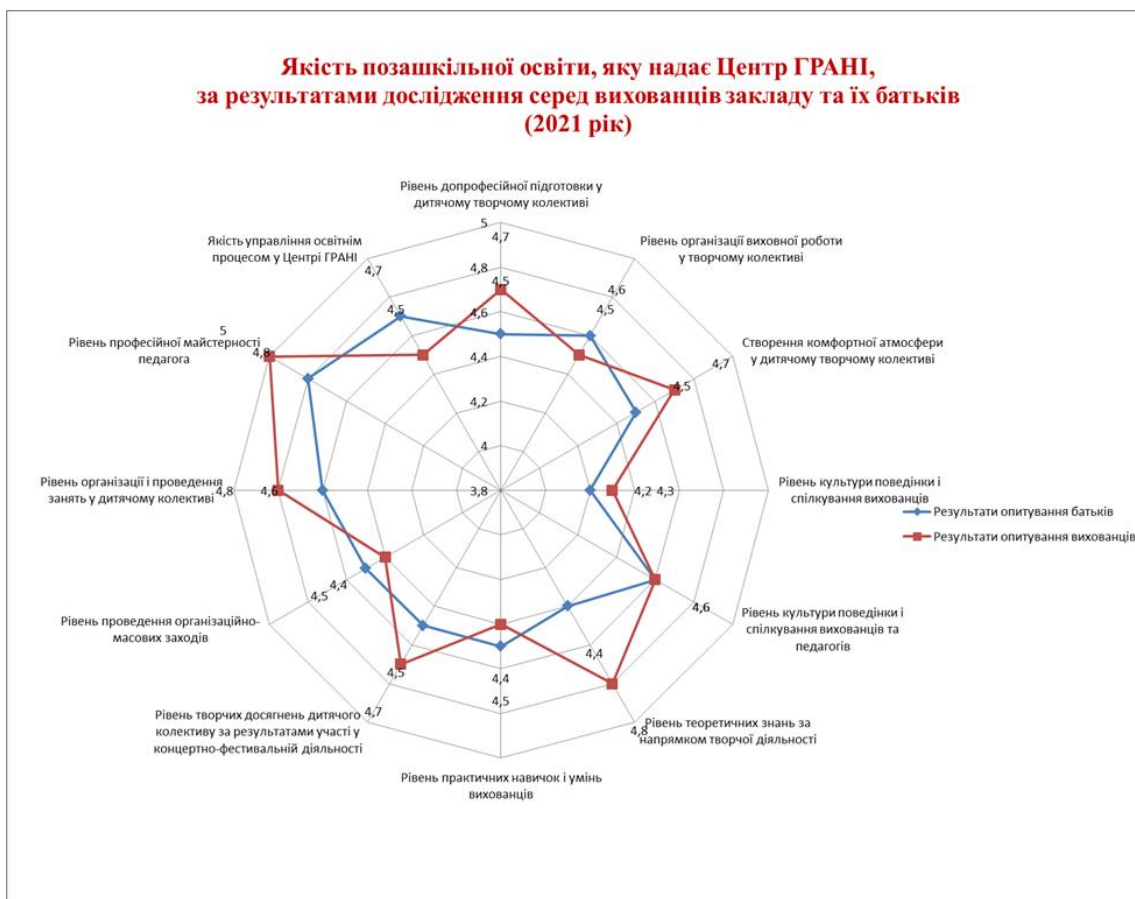
**Зведений порівняльний аналіз критеріїв якості освіти за
відповідями вихованців КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР
та представників батьківської громадськості**

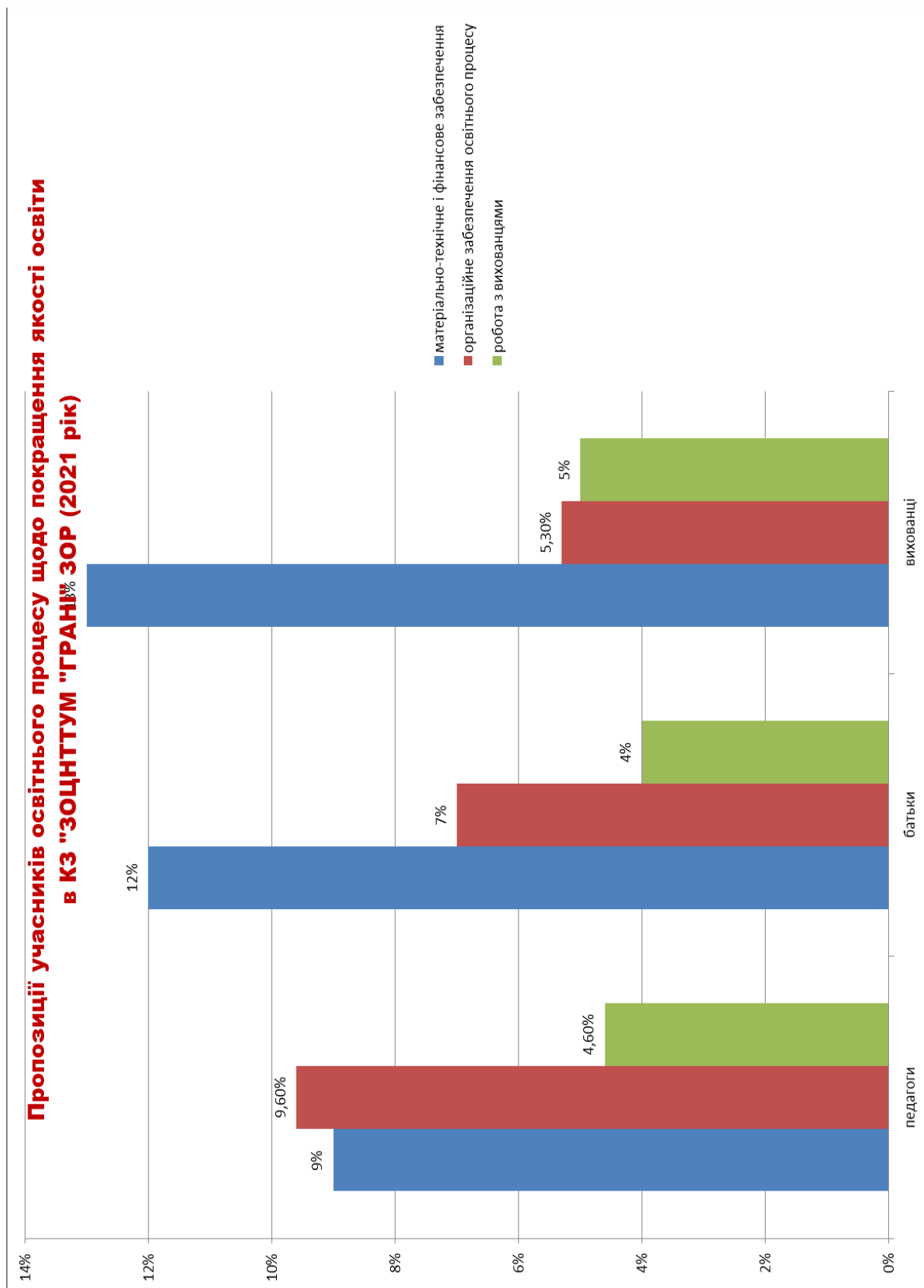
<i>№</i>	<i>Критерій</i>	<i>Вихованці</i>	<i>Батьки</i>
1.	Рівень теоретичної підготовки вихованців за напрямом творчої діяльності	4,4	4,4
2.	Рівень практичних навичок та вмінь вихованців	4,4	4,5
3.	Рівень творчих досягнень дитячого колективу за підсумками участі у фестивалях, конкурсах, виставках, змаганнях	4,6	4,2
4.	Динаміка творчих досягнень вихованців	4,3	4,5
5.	Якість управління освітнім процесом у КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР	—	4,8
6.	Рівень професійної майстерності педагога	—	4,9
7.	Рівень проведення організаційно-масових заходів	4,4	4,6
8.	Рівень організації і проведення занять у дитячому колективі	4,5	4,6
9.	Рівень допрофесійної підготовки вихованців	4,8	4,2
10.	Рівень організації виховної роботи у дитячому колективі	4	4,3
11.	Створення комфортної атмосфери у дитячому творчому колективі	4,6	4,7
12.	Здатність до створення ситуації успіху для вихованців	—	4,5
13.	Наскільки тобі подобається займатись в КЗ «ЗОЦНТТУМ «Грані» ЗОР?	4,9	—
14.	Рівень культури поведінки і спілкування учасників освітнього процесу:	4,2	4,4
	• вихованців закладу		
	• дітей та педагогів	4,6	4,6
	• педагогів та батьків	—	4,6
ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОЦІНКА		4,4	4,5

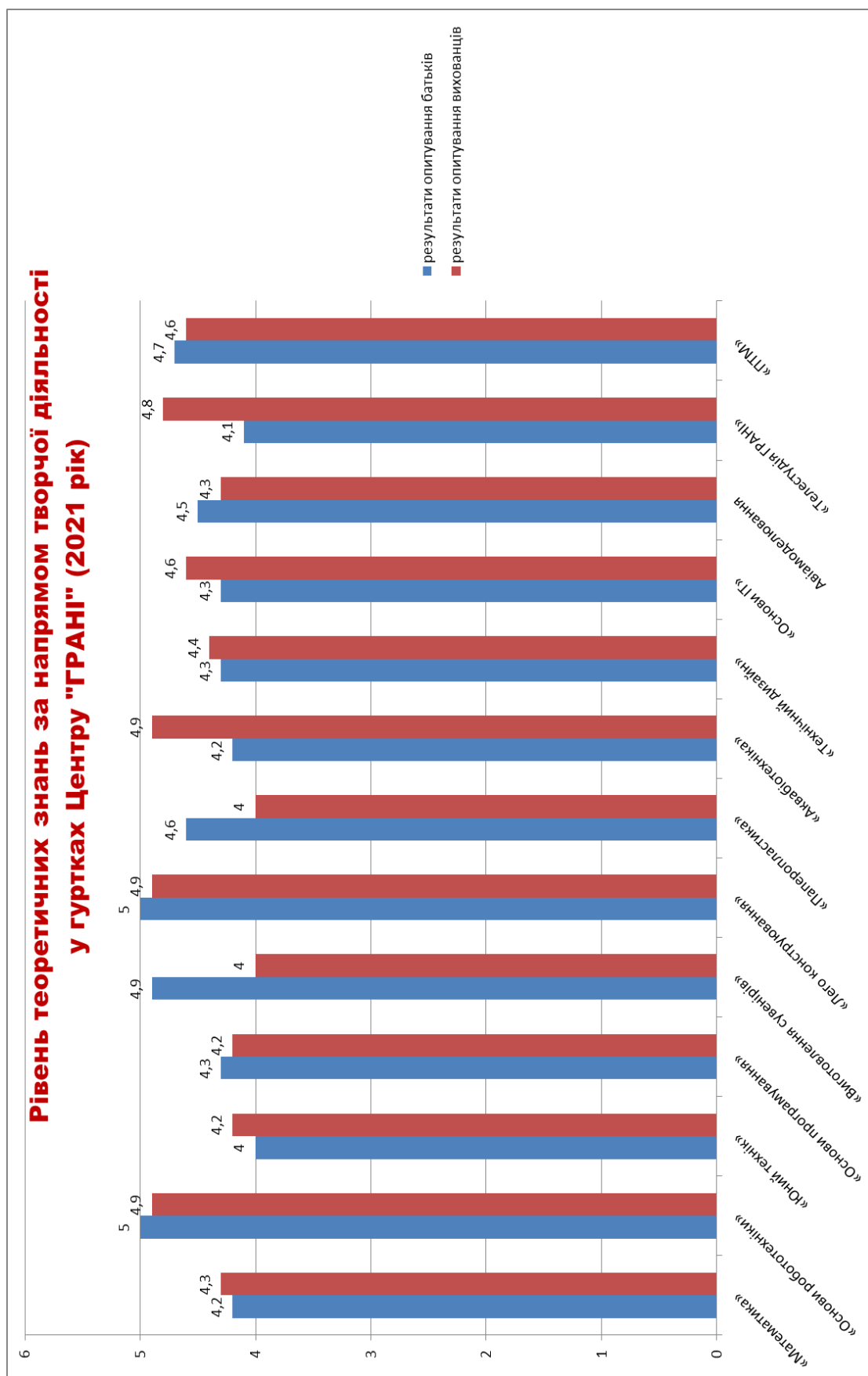
Діаграма 1

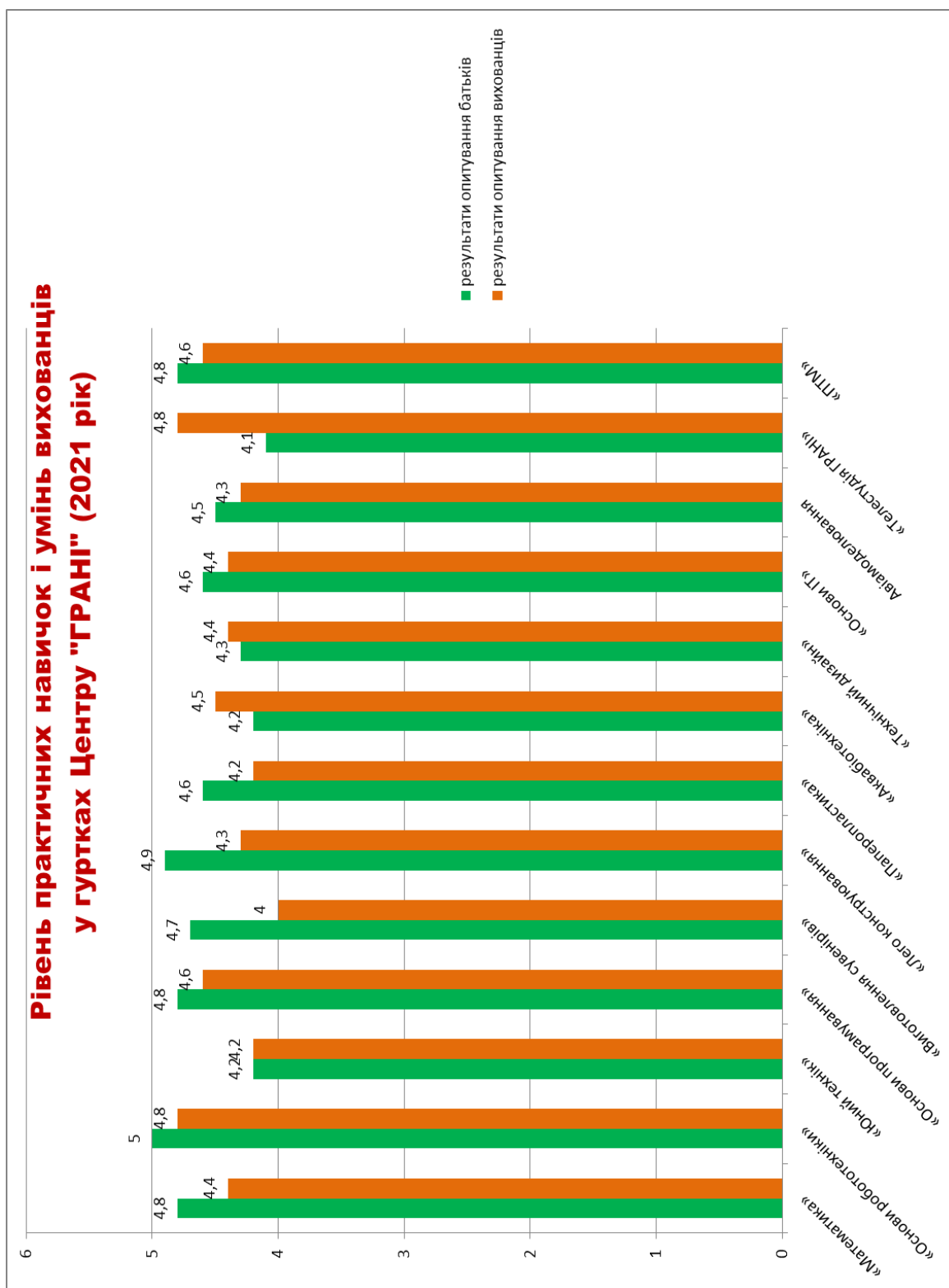

Діаграма 2

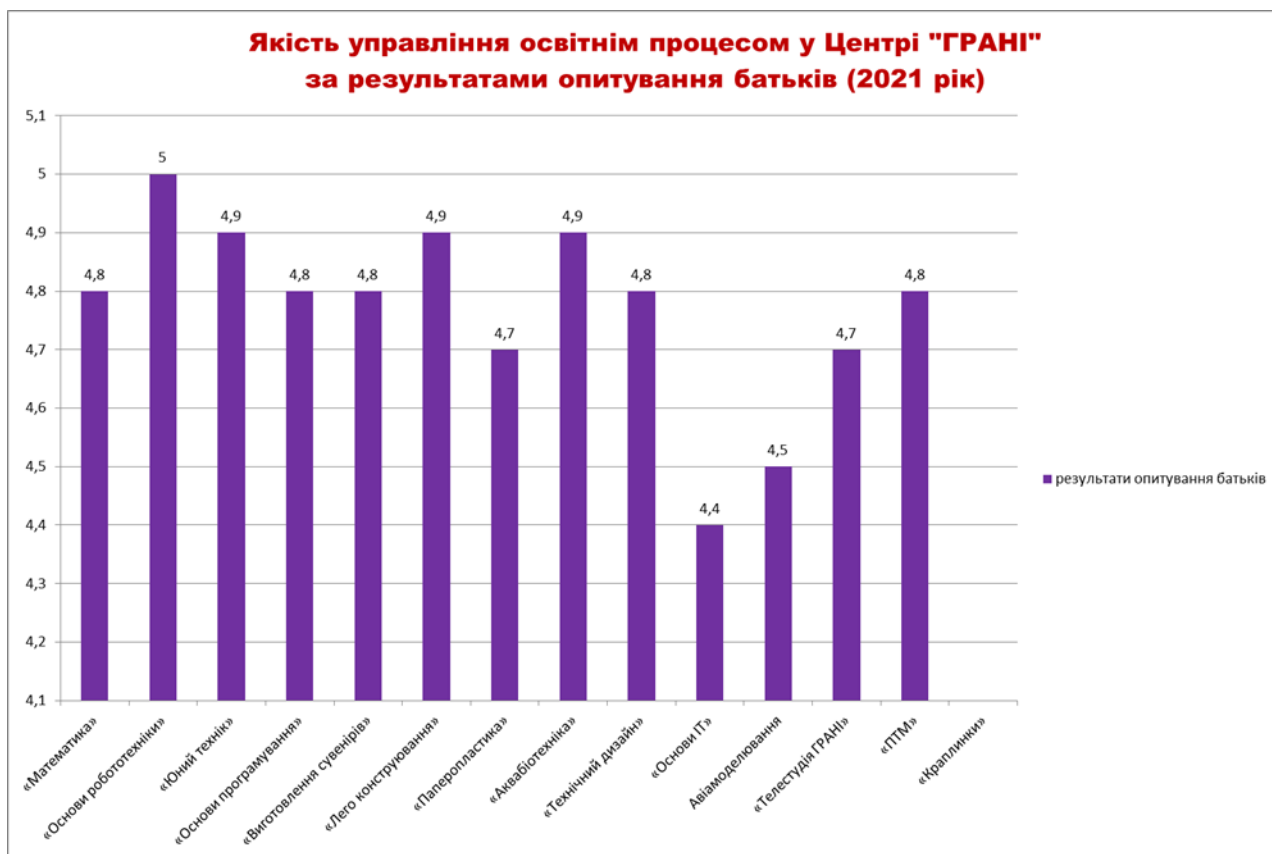

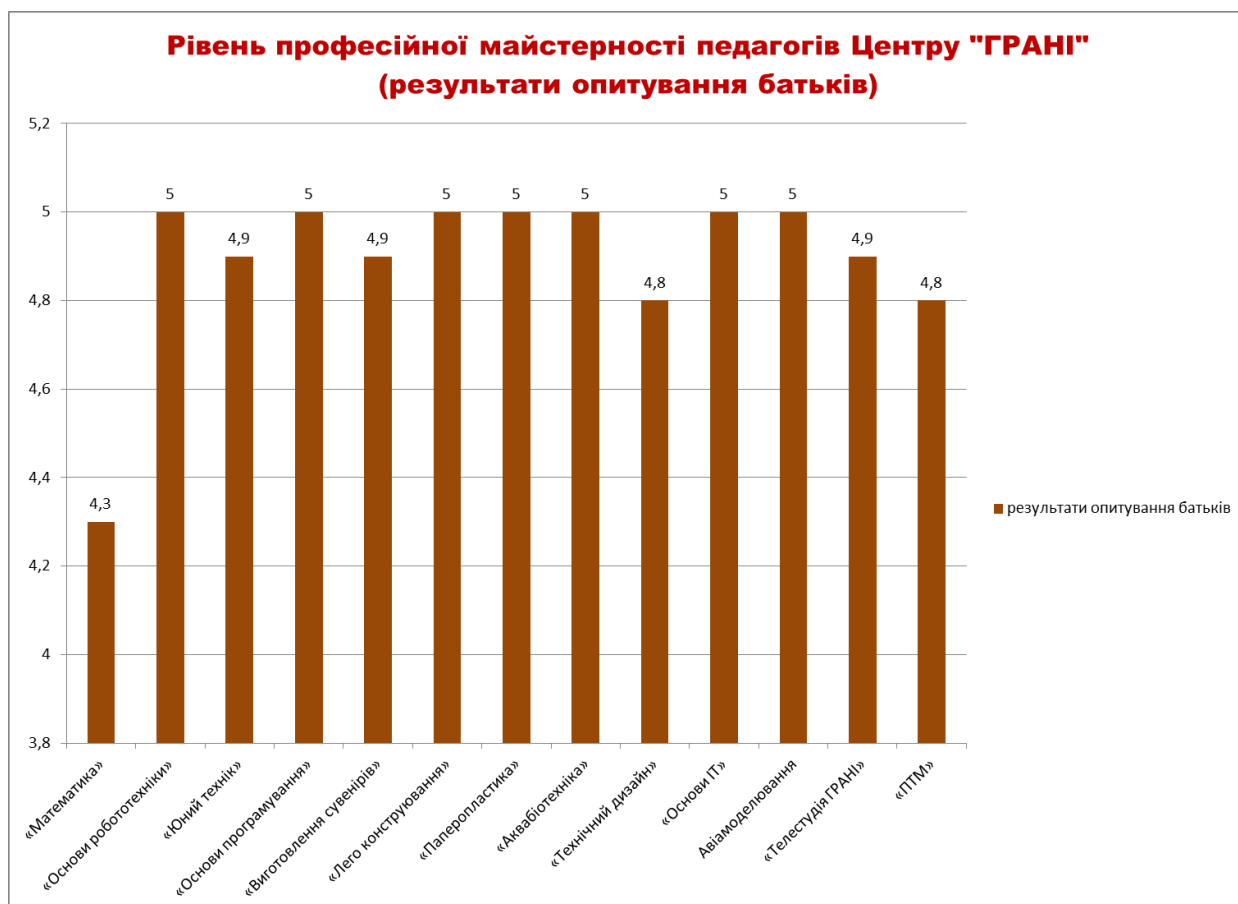

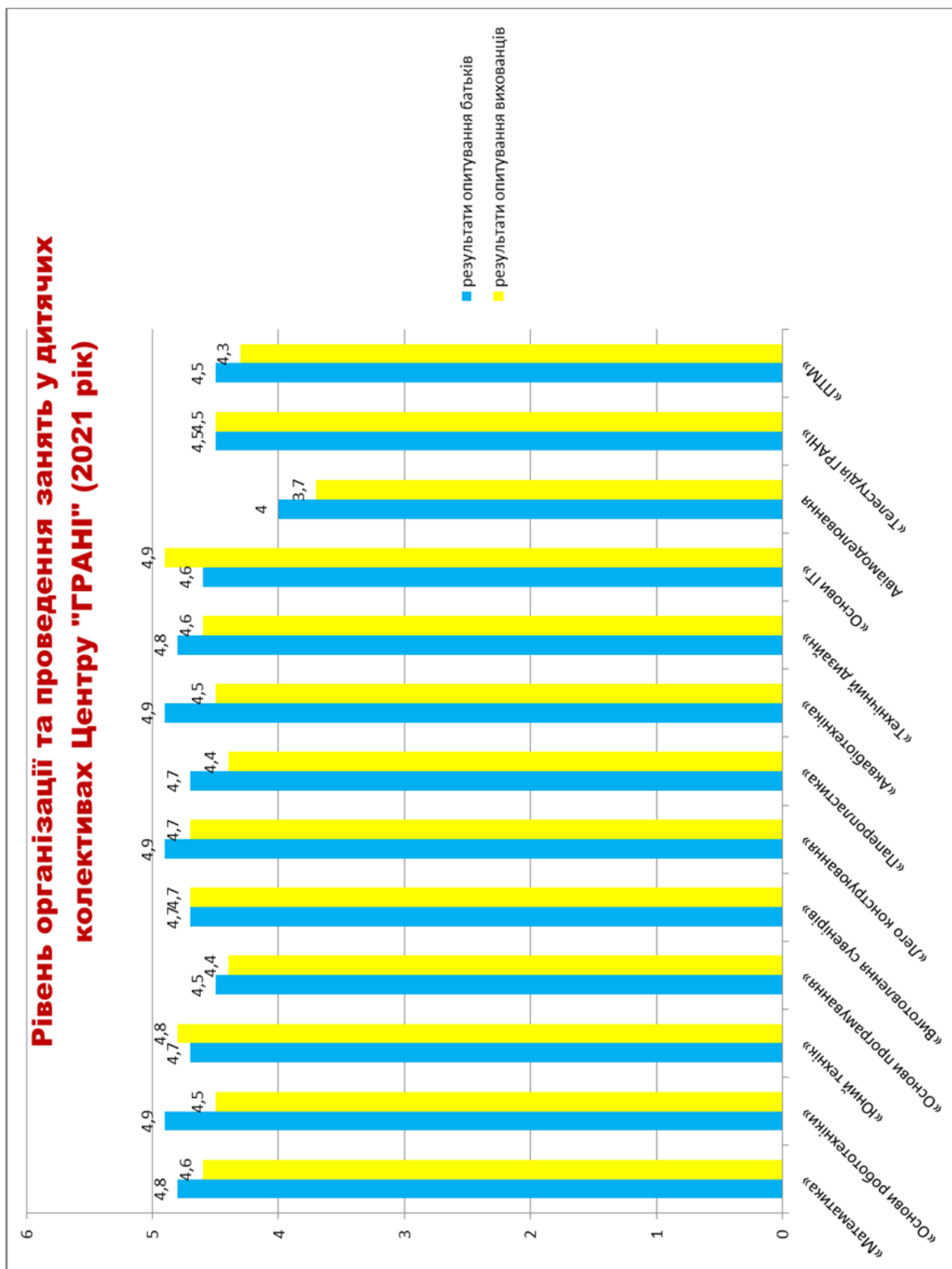

Діаграма 6

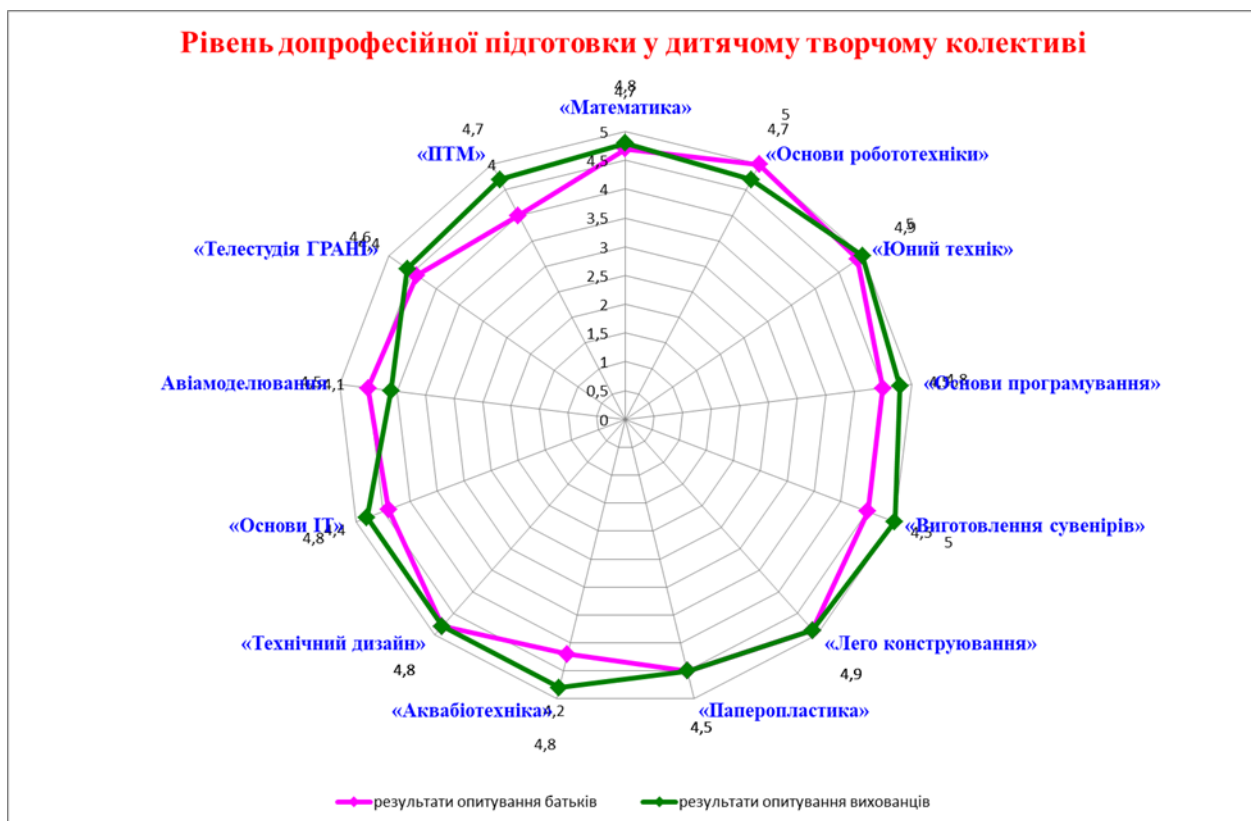

Діаграма 7

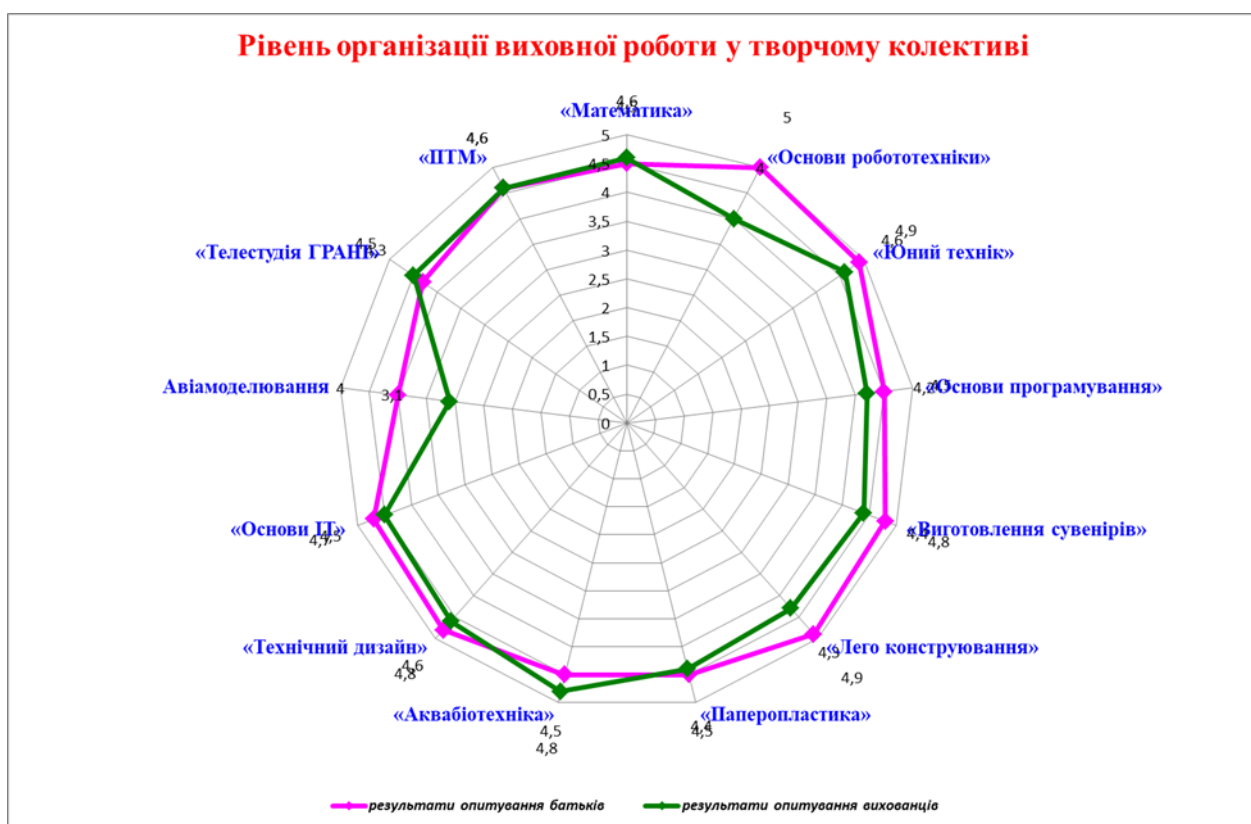

Діаграма 9

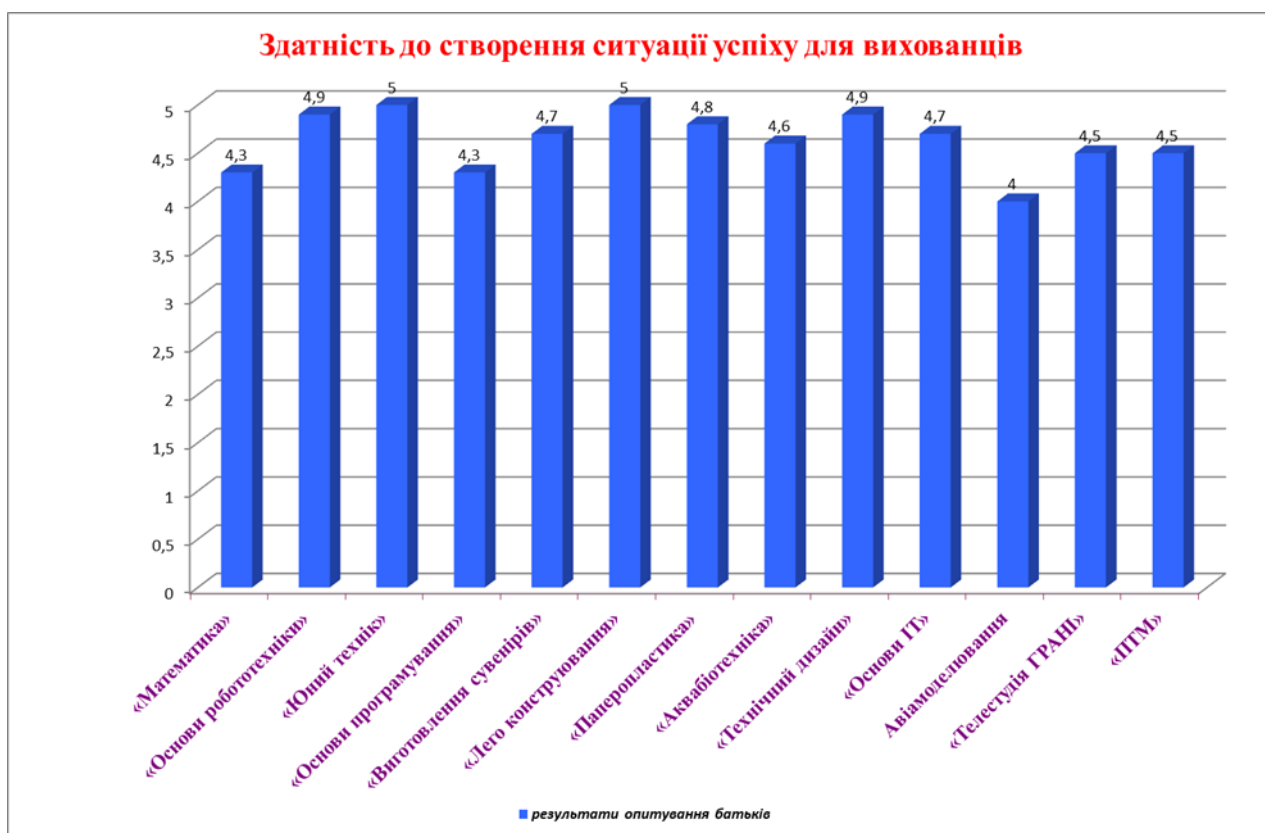
Діаграма 10

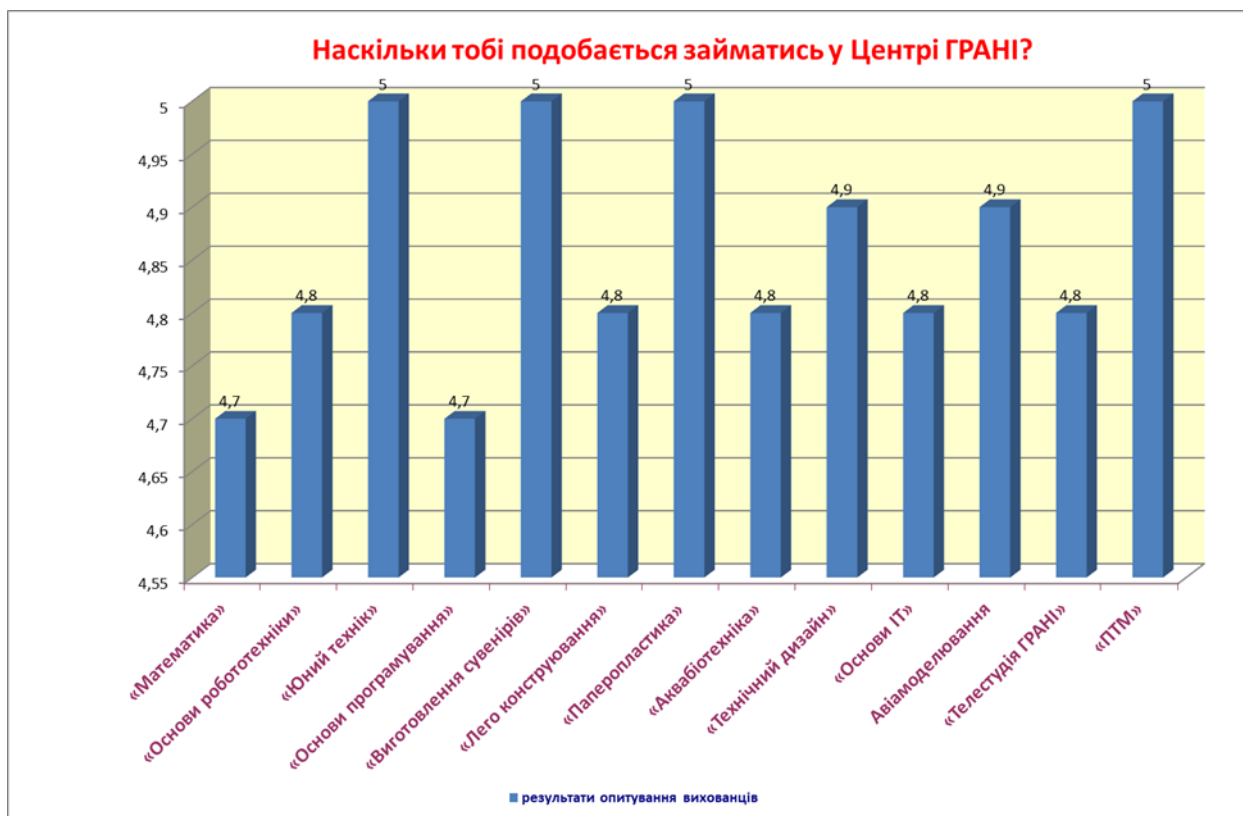
Діаграма 11

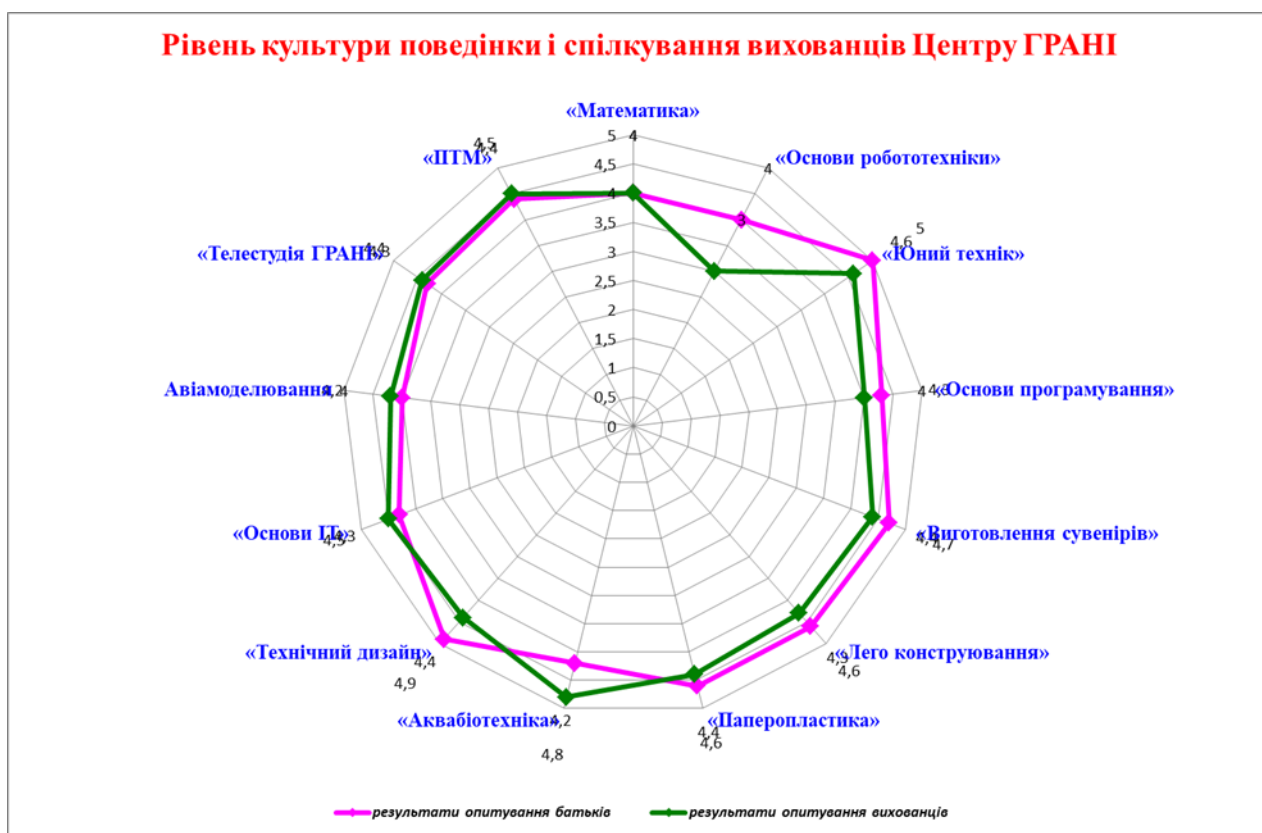
Діаграма 12

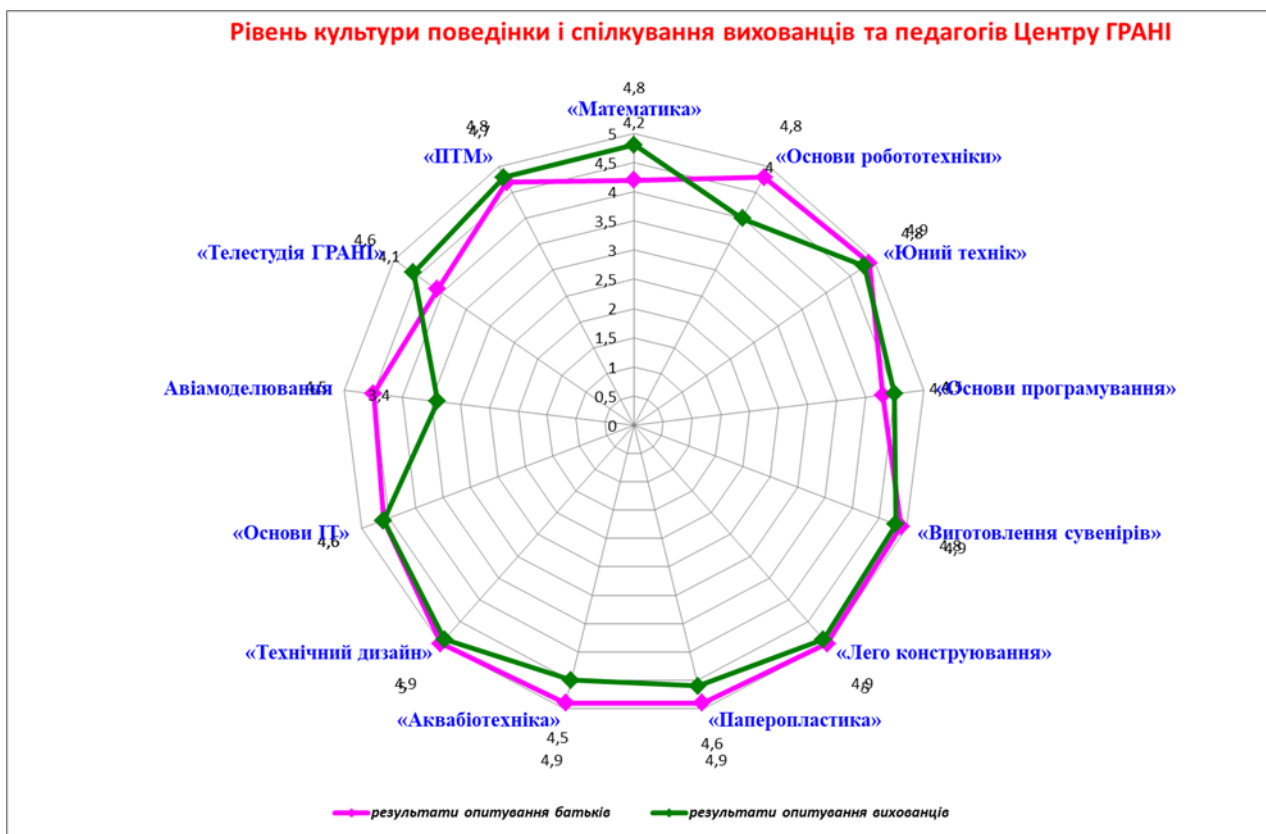
Діаграма 13

Діаграма 14

Діаграма 15

Діаграма 16

